

รายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของ
สมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
: กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

โดย

ดร.รัชดากร พลภักดี

โครงการวิจัยของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีงบประมาณ 2549

ISBN 978-974-8308-26-5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของ
สมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
: กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

โดย

ดร.รัชดากร พลภักดิ์

โครงการวิจัยของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีงบประมาณ 2549

ISBN 978-974-8308-26-5

RCH
LB
1062
ร33/ร
2.2

เลขหา|.....
เลขทะเบียน.....**83698**
วัน,เดือน,ปี.....**11 ก.ย. 2551**

11969406

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไป
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

RESEARCH REPORT

Analysis of De Bono's Lateral Thinking Skills among
Future Farmer of Thailand (FFT) Members : A Case Study of Chachoengsao
Technological and Agricultural College

By

Ratchadakorn Phonpakdee, Ph.D.

Department of Agricultural Education

Faculty of Industrial Education

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

2006

ISBN 978-974-8308-26-5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สามารถดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จเป็นรูปเล่มได้จากทุนของคณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะมี
ประโยชน์ต่อผู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ทุกท่าน อนึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการวิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา รวมทั้ง ขอขอบคุณนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
ฉะเชิงเทราที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี รวมทั้งอาจารย์โชคชัย นพเทาว์ซึ่งเป็นผู้ที่
ช่วยคอยประสานงานให้ข้อมูลและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

คุณความดีอันเกิดจากผลงานวิจัยนี้บังเกิดแก่ทุกท่านที่ได้ช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วง
ด้วยดี

(ก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการวิจัย	การวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ฉะเชิงเทรา
ผู้ดำเนินการวิจัย	ดร.รัชดากร พลภักดี
หน่วยงาน	ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีงบประมาณ	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทราที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 118 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม และแบบทดสอบสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-Square และ Spearman Rank Correlation

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชาย อายุ 15-18 ปี บิดาและมารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อย บิดาและมารดามีอาชีพเกษตรกร นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 นักศึกษาส่วนใหญ่มีภาวะความเป็นผู้นำแบบเสรี มีการเรียนรู้แบบ Accommodating นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะการคิดนอกกรอบอยู่ในระดับปานกลางถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาในด้านปัจจัยส่วนบุคคลนั้นมีเพียง 2 ตัวแปร คือ อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา

เนื่องจากการวิจัยนี้อาจจะมีตัวแปรแทรกอื่นๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบ เช่น ปัจจัยในเรื่องของสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมไทยที่เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นต้น รวมทั้งการเรียนรู้บางอย่างที่ซ่อนอยู่ภายในไม่สามารถที่จะแสดงออกมาได้ ดังนั้นจึงควรที่จะศึกษาการวิจัยนี้ในเชิงลึกเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยต่อไป

(๑)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title Analysis of De Bono's Lateral Thinking Skills among Future Farmer of Thailand (FFT) Members: A Case Study of Chachoengsao Technological and Agricultural College

Researcher Ratchadakorn Phonpakdee, Ph.D.

Agency Department of Agricultural Education, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Year 2006

ABSTRACT

This paper attempted to describe and analyze factors affecting lateral thinking skill of Future Farmer of Thailand (FFT) members in Chachoengsao College of Agriculture and Technology (CCAT). This research studied 161 members sample. Descriptive and quantitative research methods were employed to gather data using questionnaires and tests. Descriptive statistics such as frequencies, mean, range, standard deviation and percentages; inferential statistics, chi-square test and Spearman rank correlation.

Results of the study revealed that most of sample is male, 15-18 years old. Their parent education and occupation was primary school and farmer. Almost half of them exhibited accommodating learning style. Almost 100% of them were laissez-faire leadership style. Almost three-fourth of them was intermediate lateral thinking skill. Factor affecting lateral thinking skill of them was parent occupation.

Since this study might have other variables that affect lateral thinking such as environmental factors as well as Thai culture, wherein members must respect and obey their adults. Hindered learning in problem-solving of them and in a way determined the types of problems they encountered. Thus further study related to this area should be conducted to validate results.

(ก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทกัดย่อ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
ข้อจำกัดของการวิจัย	5
หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 องค์การที่เรียนรู้	6
2.2 องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย	8
2.3 แบบการเรียนรู้	9
2.4 ภาวะความเป็นผู้นำ	13
2.5 การคิดนอกกรอบ	15
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
2.7 สรุปกรอบแนวคิด	19

(ง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรที่ศึกษา	20
เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง	20
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	20
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	23
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล	
1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา	25
ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุน	
2.1 การเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย	27
2.2 การได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกร ในอนาคตแห่งประเทศไทย	27
2.3 แบบการเรียนรู้	28
2.4 รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำ	29
ตอนที่ 3 ทักษะการคิดนอกกรอบ	31
ตอนที่ 4 ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบ	
4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของ นักศึกษา	32
4.2 การได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกร ในอนาคตแห่งประเทศไทยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบ ของนักศึกษา	32
4.3 แบบการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา	33

(จ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 ภาวะความเป็นผู้นำที่ส่งผลกระทบต่อทักษะการคิดนอกกรอบ ของนักศึกษา	33
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	35
5.2 ข้อเสนอแนะ	37
บรรณานุกรม	38
ภาคผนวก	40

(ณ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา	25
2	แสดงการเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย	27
3	แสดงการได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกร ในอนาคตแห่งประเทศไทย	27
4	แสดงลักษณะ/ประเภทของรางวัลที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรม องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย	28
5	แสดงระยะเวลาการเรียนรู้ที่เด่นชัดของนักศึกษา	28
6	แสดงแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา	29
7	แสดงประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ	29
8	แสดงตำแหน่งผู้นำที่เคยมีประสบการณ์	30
9	แสดงแบบภาวะความเป็นผู้นำของนักศึกษา	30
10	แสดงทักษะการคิดนอกกรอบ	31
11	แสดงปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบ ของนักศึกษา	32
12	แสดงการได้รับรางวัลที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของ นักศึกษา	32
13	แสดงระยะเวลาเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของ นักศึกษา	33
14	แสดงภาวะความเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของ นักศึกษา	33

(ช)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัยซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม	21

(ช)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำวิจัย

การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ถูกจัดทำขึ้นอย่างมีแบบแผนโดยบุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงาน โดยมุ่งหวังที่จะให้บุคคลเกิดความรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมของตนไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นมีทั้ง ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เจตพิสัย (Affective Domain) และ ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งพฤติกรรมทั้งสามด้านนี้เป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาเพื่อให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ (โสภณ ธรรมชัย, 2521 : 98) สำหรับการจัดการอาชีวศึกษาของไทยได้มีพื้นฐานมาจากปรัชญา Pragmatism ของ John Dewey ซึ่งเชื่อว่าคนเราจะเรียนรู้ได้ดีต่อเมื่อได้มีการปฏิบัติจริงโดยสม่ำเสมอ (ปัญญา หิรัญรัมย์, 2521 : 54) ดังนั้นจึงทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษานั้นเน้นในด้านทักษะพิสัย โดยยึดหลักการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ จึงได้นำเอากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้

กิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย มีชื่อย่อว่า อกท. มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Future Farmer of Thailand มีชื่อย่อว่า FFT นั้นเป็นกิจกรรมซึ่งได้บรรจุอยู่ในวิชาองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรสำหรับนักเรียนนักศึกษาอาชีวเกษตร กิจกรรมนี้ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษาเกษตรที่เน้นควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม โดยมีรูปแบบการทำกิจกรรมด้วยการนำเอาทฤษฎีมาทดลองปฏิบัติจริง (พนัน พรหมบุตร, 2534 : 3)

หลักการขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเป็นองค์การของนักเรียนนักศึกษาเกษตรกรรม ดำเนินงานโดยนักเรียน นักศึกษาเกษตรกรรม และเพื่อนนักเรียน นักศึกษาเกษตรกรรม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ให้คำแนะนำสนับสนุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของสมาชิก อกท. โดยการปฏิบัติจริงในวิชาชีพเกษตรกรรม และหรือวิชาชีพอื่น จนเกิดเจตคติ มีความมั่นใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีและแนะนำผู้อื่นได้ นอกจากนี้แล้วเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้สมาชิกมีความเป็นผู้นำสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข อีกทั้งยังส่งเสริมให้สมาชิกเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อสังคมตามระบอบประชาธิปไตย(กรมอาชีวศึกษา, 2542 : 2)

ในการจัดกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยนั้น พบว่านักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรเห็นว่าโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศมีประโยชน์ต่อตนเองมากในด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านมนุษยสัมพันธ์กับการเป็นผู้นำ และด้านประสบการณ์ในการประกอบ

อาชีวะ (สุพจน์ ฐาปนะดิกล, 2535 : 73) สำหรับด้านเจตคติที่เน้นพบว่าสมาชิกองค์การเกษตรกรใน อนาคตแห่งประเทศไทย ภาคใต้มีเจตคติต่อโครงการเกษตรในระดับมากที่สุดในการมี ประโยชน์ต่อนักศึกษา การให้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์แก่นักศึกษา การฝึกให้นักศึกษาคิด เป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเห็น การฝึกให้นักศึกษามีความอดทน พยายาม มีความรับผิดชอบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพได้ในอนาคต (อาทร พิพย์เพ็ง, 2539 : 34)

จากปรัชญาที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยตัวผู้เรียนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาที่หลากหลายที่เข้ามา เกี่ยวข้องและต้องแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี วิธีการแก้ปัญหของผู้เรียนอาจมีความหลากหลาย ในการคิดแก้ปัญหาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ตัวบุคคล สถานที่ และเวลาที่ต่างกันอาจทำให้ปัญหาซึ่งเป็นปัญหาเดิมที่เคยเกิดขึ้นแต่เมื่อรูปการเปลี่ยนไปทำให้ไม่ สามารถใช้วิธีการแก้ปัญหาเดิม ๆ ได้ ผู้เรียนอาจใช้วิธีการคิดวิธีการอื่นที่นอกกรอบออกไปเพื่อให้ การปัญหาบรรลุลุล่วงไปได้ด้วยดี

ปัจจัยที่กล่าวไปแล้วนั้นอาจเป็นความตระหนักในภาวะการณ์เป็นผู้นำที่จะต้องทำ กิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ ภายใต้โครงการเกษตรต่าง ๆ ในกิจกรรม อกท. อาจเป็นวิธีการเรียนรู้ใน การแก้ปัญหาแบบต่าง ๆ จากเพื่อน ๆ หรือจากประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดนอกกรอบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาในการเรียน การทำโครงการเกษตร หรือ สร้างนวัตกรรมทางการเกษตรใหม่อันจะเป็นการช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรใน อนาคตแห่งประเทศไทย โดยศึกษากรณีวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระยอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาฝึกหัดนักศึกษาให้มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลซึ่งจะส่งผลไปสู่การพัฒนาการเกษตรและชุมชนของประเทศ ไทยให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ปัญหาวิจัย

1. นักศึกษามีทักษะการคิดนอกกรอบหรือไม่ อย่างไร
2. ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษารูปแบบภาวะความเป็นผู้นำของนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา
4. เพื่อศึกษาทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

5. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การ
เกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
ฉะเชิงเทรา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษามีทักษะการคิดนอกกรอบมากน้อยต่างกัน
2. ข้อมูลพื้นฐาน เช่น การศึกษาของบิดา ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา
3. รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา
4. แบบการเรียนรู้ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

นิยามศัพท์

ทักษะการคิดนอกกรอบ หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการหาหนทางหรือวิธีการในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลาย ๆ วิธีการจนกระทั่งสามารถสรุปหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพหรือมีประสิทธิภาพที่สุดในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเพื่อแก้ปัญหา

ภาวะความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีอำนาจหรืออิทธิพลหรือความสามารถในการจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้ ในงานวิจัยนี้ได้ใช้แบบภาวะความเป็นผู้นำตามลักษณะของ Lippit ซึ่งได้แบ่งแบบภาวะความเป็นผู้นำดังนี้

1. ผู้นำแบบเผด็จการ (The Autocratic Style) เป็นผู้กำหนดและวางนโยบายตลอดจนวัตถุประสงค์ของการทำงานโครงการต่าง ๆ ตัดสินใจสั่งการทุกชนิดโดยลำพัง เป็นผู้บัญชางานบุคลากรอื่นทำได้อย่างเดียวคือปฏิบัติตามบัญชา และไม่มีทางเลือกหรือทางออกใด ๆ ทั้งสิ้น
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (The Democratic Leader) เป็นผู้ออกคำสั่ง ประกาศ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงสร้างต่างๆ ก็จริง แต่บรรดาคำสั่ง นโยบาย และวัตถุประสงค์ที่ผู้นำแบบประชาธิปไตยส่งไปนั้นล้วนแล้วแต่กำหนดขึ้นจากบุคลากรทุกคนร่วมกันทุกคนจนเป็นที่พอใจ ผู้นำแบบประชาธิปไตยจึงสั่งการตามนั้น
3. ผู้นำแบบตามสบายหรือแบบเสรี (The Laissez-faire or Anarchic Leader) มอบอำนาจเต็มและเสรีภาพอย่างกว้างขวางในการวินิจฉัยสั่งการ กำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ตลอดจนแบ่งงานและกำหนดคนทำงานให้แก่บุคลากรอื่นทั้งหมด โดยตนเองไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเลย

แบบการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมในการเรียนรู้ของบุคคลที่แตกต่างกันออกไปในงานวิจัยนี้ใช้ แบบการเรียนรู้ของ Kolb's Learning style ซึ่งได้แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. **Converger** เป็นแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะการเกิดการเรียนรู้ผสมกันระหว่าง Abstract Conceptualization และ Active Experimentation บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้จะถนัดในการค้นหาหรือประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีมาปฏิบัติ มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือค้นหาคำตอบ ชอบงานเชิงเทคนิคและการแก้ปัญหามากกว่างานเชิงสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2. **Diverger** เป็นแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง Concrete Experience และ Reflective Observation บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้นี้จะถนัดในการดูและหรือสังเกตสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม จากหลายทิศทาง บุคคลเหล่านี้มักจะเฝ้าสังเกตมากกว่าลงมือกระทำทันที มักชอบที่จะสร้างหรือพัฒนาแนวคิด รวบรวมค้นคว้าสาระข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. **Assimilator** เป็นแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะการเกิดการเรียนรู้ผสมกันระหว่าง Abstract Conceptualization และ Reflective Observation บุคคลเหล่านี้ให้ความสำคัญกับข้อมูลต่าง ๆ และนำข้อมูลมาสัมพันธ์กันในเชิงเหตุผลได้ดี ไม่ค่อยให้ความสนใจกับความรูสึกหรืออารมณ์ของบุคคล แต่จะสนใจแนวคิด มีการรวบรวมข้อมูลมาสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นทฤษฎี จึงมีการให้ความสำคัญกับทฤษฎีมากกว่าการกระทำ

4. **Accommodator** เป็นแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะการเกิดการเรียนรู้ผสมกันระหว่าง Concrete Experience และ Active Experimentation บุคคลในกลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนรู้จากการกระทำหรือสนุกกับการนำสิ่งต่าง ๆ มาทำให้เป็นรูปธรรม แสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการกระทำ การปฏิบัติจริงของบุคคลในกลุ่มนี้มาจากความพอใจมากกว่าการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลแล้วจึงกระทำ เมื่อเผชิญกับปัญหาใด ๆ มักอาศัยข้อมูลจากบุคคลอื่นมากกว่าที่จะวิเคราะห์ด้วยตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา/ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
  - 1.1 เพศ
  - 1.2 อายุ
  - 1.3 ระดับการศึกษาของบิดา
  - 1.4 ระดับการศึกษาของมารดา
  - 1.5 อาชีพของบิดา
  - 1.6 อาชีพของมารดา
  - 1.7 หลักสูตรที่ศึกษา
  - 1.8 สาขาวิชาที่ศึกษา

- 1.9 ชั้นปีที่กำลังศึกษา
  - 1.10 การเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
  - 1.11 การได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
  - 1.12 ลักษณะ/ประเภทของรางวัลที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
  - 1.13 รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำตามลักษณะของ Liippit และ White
  - 1.14 แบบการเรียนรู้ของ Kolb
  - 1.15 ความคิดนอกกรอบตามแนวคิดของ Edward De Bono
2. ขอบเขตของประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจะเชิงเทรา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการค้นหาปัจจัยในการพัฒนาวิธีการในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการคิดนอกกรอบของนักศึกษา
2. ได้ใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการคิดนอกกรอบ

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งถูกจำกัดอยู่ในเฉพาะนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์เกษตร ซึ่งผ่านการฝึกการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองจากการทำโครงการเกษตรต่าง ๆ จากสถานศึกษาเดิม
2. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็น การสอบถามการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์เกษตรที่เคยผ่านการฝึกฝนการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองในสถานศึกษาเดิมก่อนที่จะเข้ามาเรียน ดังนั้นนักศึกษาอาจจะไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมดว่าได้เคยใช้วิธีการใดบ้างในการแก้ไขปัญหา

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถานศึกษาทั่วไปนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการให้คำปรึกษา การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่นักศึกษา
2. ภาควิชาเกษตรศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการฝึกฝนทักษะการคิดนอกกรอบ แก่นักศึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งในการเรียนและชีวิตประจำวัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนำ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบของการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 องค์กรที่เรียนรู้
- 2.2 องค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย
- 2.3 แบบการเรียนรู้
- 2.4 ภาวะความเป็นผู้นำ
- 2.5 การคิดนอกกรอบ
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิด

2.1 องค์กรที่เรียนรู้

ปีนรต มาลากุล ณ อยุธยา (2549) ได้บรรยายถึง องค์กรที่เรียนรู้ดังนี้

องค์กรที่เรียนรู้ คือ องค์กรที่สามารถรับรู้ถึงเรื่อต่าง ๆ เช่น ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในตัวองค์กรเอง สามารถประมวลผล ทำความเข้าใจ ตีความออกมาเป็นแนวคิด นโยบาย มาตรการ นวัตกรรม และแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วทันการณ์ และเหมาะสมกับสภาพการณ์ และสามารถที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้ความรู้ นั้น เพื่อสั่งสมไว้เป็นสินทรัพย์ทางปัญญา สำหรับเลือกมาใช้ได้ต่อไปในอนาคตลักษณะขององค์กรที่เรียนรู้ Peter Senge ผู้ที่มีความสำคัญในการผลักดันแนวคิดเรื่อง องค์กรที่เรียนรู้ได้เสนอไว้ว่า องค์กรที่เรียนรู้ นั้น จะต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติ 5 ประการ คือ

1. มีความสามารถในการคิดเชิงระบบ (System Thinking) คือ คนในองค์กรสามารถมองเห็นถึงความเชื่อมโยงต่อเนื่องของสรรพสิ่ง และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลก ซึ่งมีความสัมพันธ์ผูกโยงกันเป็นระบบเป็นเครือข่ายซึ่งผูกโยงด้วยสถานะการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence) เช่น สามารถคาดคะเนผลกระทบของการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ซึ่งส่งผลกระทบไป

ถึงครชนีดาวัน โจนส์ที่ตลาดหุ้นนิวยอร์กและย้อนกลับมากระทบการลงทุน การส่งออก และการมีงานทำของคนไทยได้ เป็นต้น

2. มีความสามารถในการตระหนักถึง กรอบความคิด (Mental Model) ของตนเอง ซึ่งเป็นกรอบในการเรียนรู้ทำความเข้าใจความเป็นไปต่างๆ และสามารถที่จะบริหารปรับเปลี่ยน กรอบความคิดของตน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ทำความเข้าใจได้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดในเชิงการรื้อปรับระบบงาน (Reengineering) ซึ่งจะเรียกส่วนนี้ว่าเป็นการ Rethink ซึ่งหมายถึงการกลับไปเริ่มคิดใหม่ตั้งแต่รากฐาน (Change in the Fundamental Thinking) เช่น เดิมเราเคยมีกรอบความคิดว่าการเข้ายึดครองประเทศอื่นนั้นจะต้อง ใช้กำลังทหารเข้าทำการรบ แต่ในปัจจุบันคงจะเห็นได้ว่าเพียงแค่การทำกรกดปุ่มคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์สั่งซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เพียงไม่นานก็สามารถที่จะเข้ายึดครอง ทูณ ที่ดิน แรงงาน และการประกอบการ อันเป็นปัจจัยการผลิตทางเศรษฐศาสตร์ของประเทศเสื่อตัวที่หนึ่ง สอง สาม หรือสี่ ก็ได้แล้ว

3. องค์กรที่เรียนรู้ต้องสามารถส่งเสริมให้คนในองค์กรสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ได้ (Personal Mastery) ซึ่งหมายถึงการจัดกลไกต่าง ๆ ในองค์กร เช่น โครงสร้างองค์กร ระบบสารสนเทศ ระบบการพัฒนาบุคคล หรือแม้แต่วิธีการปฏิบัติงานประจำวัน ฯลฯ เพื่อให้คนในองค์กรได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต่างกับองค์กรแบบดั้งเดิมที่แบ่งงานตามหน้าที่เฉพาะ ตามสายงาน หรือขั้นตอนของสายการผลิตที่กำหนดขึ้นมาอย่างตายตัว จนคนที่ทำงานสามารถเรียนรู้ได้แต่จากงานที่ทำเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นการจำกัดขีดความสามารถในการเรียนรู้ของคนให้เหลือเท่ากับเครื่องจักร หรือฟันเฟืองชิ้นหนึ่งเท่านั้น และเมื่อบุคคลเหล่านี้ได้เวลาที่จะต้องเจริญก้าวหน้าขึ้นไปเป็นผู้บริหาร ที่ต้องมองกว้างไกล แบบนายท้ายหรือกัปตันเรือ ก็จะพบว่า โลกทัศน์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลเหล่านี้ได้ถูกเก็บกดเอาไว้จนยากที่จะรื้อฟื้นขึ้นมาได้

4. องค์กรที่เรียนรู้จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ซึ่งจะ เป็น กรอบความคิด เกี่ยวกับสภาพในอนาคตขององค์กร ที่ทุกคนในองค์กรมีความปรารถนา ร่วมกัน ที่จะมุ่งมั่นทำให้กลายเป็นความจริง ทั้งนี้ก็เพื่อให้การเรียนรู้ ริเริ่ม ทดลองสิ่งใหม่ๆ ของคนในองค์กร เป็นไปในทิศทาง หรือกรอบแนวทางที่มุ่งไปสู่จุดเดียวกัน คือสภาพขององค์กรที่ทุกคนต้องการ และเพื่อป้องกันการเรียนรู้แบบต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำไปคนละทิศละทาง จนสูญเสียความเป็นองค์กร ที่ทุกคนมีจุดหมายร่วมกัน

5. ในองค์กรที่เรียนรู้ จะต้องมี การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) คือ มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดข้อมูล ในระหว่างกันและกัน ทั้งในเรื่องของความรู้ใหม่ๆ ที่ได้มาจาก

การค้นคิด หรือจากภายนอก และในด้านของประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งอาจจะมีทั้งความสำเร็จ และความล้มเหลว ข้อสำคัญ คือ การนำความรู้เหล่านี้มาแลกเปลี่ยนกันย่อมทำให้เกิดการแพร่กระจาย (Diffusion) ของวิทยาการใหม่ ๆ ส่วนในด้านการนำความล้มเหลว มาแลกเปลี่ยนกันนั้น ก็จะช่วยให้ต้องมีคนอื่นมาทำผิดซ้ำในเรื่องที่เคยมีคนพลาดมาแล้วนั่นเอง และนอกจากนี้ การเรียนรู้เป็นทีม นี้ยังควรครอบคลุมไปถึงการ เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วย ซึ่งการเรียนรู้และพัฒนาในเรื่องนี้ ก็จะช่วยให้การทำงานร่วมกันในองค์กร มีความเป็นทีมที่ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนสามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาได้ อย่างเต็มที่ด้วย ทั้ง 5 ประการที่กล่าวมาก็คือ ลักษณะ หรือแนวปฏิบัติ ซึ่งเปรียบเสมือน เเบบธรรมเนียม ที่องค์กรพึงปฏิบัติเพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน และของทั้งองค์กร ให้มีความสามารถในการดำเนินงานให้ก้าวหน้าไปได้ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2.2 องค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

ประวัติองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

องค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเกษตรกรรมเชียงใหม่เมื่อพ.ศ. 2504 โดยได้มีการทดลองพัฒนาความเป็นผู้นำเลียนแบบหลักการและกิจกรรมต่าง ๆ ของ Future Farmer of America (F.F.A.) ทำให้นักศึกษาที่ผ่านกิจกรรมแสดงความเป็นผู้นำที่ดีขึ้น ในปี พ.ศ.2515 กองโรงเรียนเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษาได้เริ่มกิจกรรมอกท. ขึ้นในวิทยาลัยเกษตรกรรม 6 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระ วิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเกษตรกรรมพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยเกษตรกรรมกาฬสินธุ์ และวิทยาลัยเกษตรกรรมสุรินทร์ และโรงเรียนเกษตรกรรมอีก 21 แห่ง ปี พ.ศ. 2522 กรมอาชีวศึกษาได้ออกระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 สำหรับเป็นแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมอกท. โดยมีการจัดกิจกรรมการประชุมวิชาการของสมาชิกอกท.ระดับหน่วย ระดับภาค และจัดประชุมวิชาการของสมาชิก อกท.ระดับชาติ เป็นครั้งแรก ณ วิทยาลัยเกษตรกรรมสีระเกษ ระหว่างวันที่ 15-18 กุมภาพันธ์ ในปีพ.ศ. 2530 กรมอาชีวศึกษาได้บรรจุวิชาองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลังจากทีบรรจุไว้เมื่อปีพ.ศ.2516 แล้วยกเลิกไป และในปี พ.ศ.2538 ได้บรรจุวิชานี้ไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อีก กิจกรรมอกท.ได้มีการพัฒนาและเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม 48 แห่ง และสังกัดกองการศึกษอาชีวะ 1 แห่ง รวม 49 แห่ง

ปัจจุบัน การดำเนินกิจกรรมของอกท. อาศัยระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การ
เกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2542 โดยมีหลักการว่า “อกท. เป็นองค์การของสมาชิก
ดำเนินงานโดยสมาชิก เพื่อสมาชิก โดยมีคณะกรรมการอำนวยการ อกท. แต่ละระดับให้คำแนะนำ
สนับสนุน กำกับดูแล” และมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของสมาชิกโดยการฝึกปฏิบัติจริงใน
วิชาชีพเกษตร และหรือวิชาชีพอื่น จนเกิดเจตคติ มีความมั่นใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพเป็น
แบบอย่างที่ดี และแนะนำผู้อื่นได้

2. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้สมาชิกมีความเป็นผู้นำ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และอยู่ใน
สังคมได้อย่างมีความสุข

3. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกเป็นพลเมืองดีมีคุณค่าต่อสังคมตามระบอบประชาธิปไตย

คติพจน์ขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ซึ่งแปลมาจากคติพจน์ของ
องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา มีข้อความเดิมเป็นภาษาอังกฤษและแปล
เป็นภาษาไทยดังนี้

Learning To Do เราเรียนรู้ด้วยงานการฝึกหัด

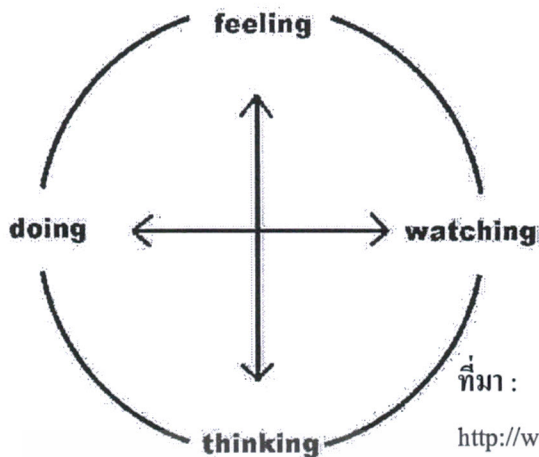
Doing To Earn เราปฏิบัติเพื่อหวังทางการศึกษา

Earning To Live หาเลี้ยงชีพเพื่อชีวิตพัฒนา

Living To Serve ใช้วิชาเพื่อบริการงานสังคม

2.3 แบบการเรียนรู้

พริพงส์ ทิพนาค (2541) ได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับ แบบการเรียนรู้ (Learning Style) ว่า
หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมในการเรียนรู้ของบุคคล มีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ Learning Style
ไว้หลากหลายมากมายซึ่งมีความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกันไป ซึ่งแนวคิดและ
ทฤษฎีที่ปรากฏและแพร่หลายส่วนมากเป็นกลุ่มที่เน้นระบบการคิดและสติปัญญา สำหรับ David A.
Kolb มีแนวคิดว่า learning style เป็นผลรวมกันของพันธุกรรม ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่
บุคคลประสบ ทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะเน้นในประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ขั้นตอนแตกต่างกัน ซึ่ง
เรียกว่า วัฏจักรของการเรียนรู้

ที่มา :

<http://www.businessballs.com/kolblearningstyles.htm>

วัฏจักรการเรียนรู้นี้อาจเกิดขึ้นกับทุกคนในการเรียนรู้แต่ละครั้งหรือแต่ละเรื่อง ในการเรียนรู้แต่ละเรื่องไม่จำเป็นจะต้องเริ่มที่ขั้นตอนเดียวกันเสมอไป ดังนั้นขั้นตอนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นกับบุคคลสลับเปลี่ยนหมุนเวียนไป โดยที่อาจมีขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งมากกว่าหรือน้อยแตกต่างกันไป ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอนมีดังนี้

Concrete Experience (CE) ขั้นตอนนี้ในวัฏจักรของการเรียนรู้เน้นที่ความสัมพันธ์หรือการมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่นในลักษณะที่เป็นส่วนตัว หรือเป็นความรู้สึกส่วนตัว ในขั้นตอนนี้บุคคลมีแนวโน้มที่จะตั้งอยู่บนความรู้สำของตนเอง หรือยอมรับความรู้สำของตนเองมากกว่ากระบวนการเชิงระบบเมื่อเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ใดใด ในสถานการณ์การเรียนรู้บุคคลที่อยู่ในขั้นนี้ค่อนข้างจะมีใจเปิดกว้างและมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ลักษณะเด่นในการเรียนรู้ขั้นตอนนี้จึงเป็นการเรียนรู้จากความรู้สึก เรียนรู้จากประสบการณ์ย่อย ๆ หรือเฉพาะ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับบุคคลไวต่อความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคล การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีความรู้สึกร่วมกับเพื่อนและผู้อื่น ไม่ใช่คำสั่งหรือการบังคับ ถ้าได้ลงมือทำหรือมีส่วนร่วมมักจะเรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้แล้วข้อคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

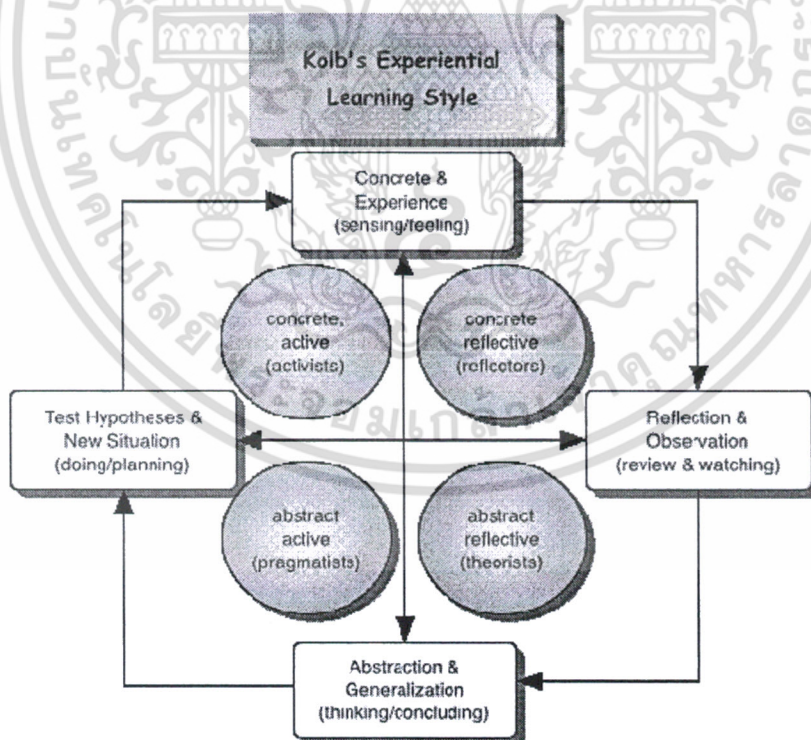
Reflective Observation (RO) ในขั้นตอนนี้วัฏจักรการเรียนรู้ บุคคลจะมีความเข้าใจแนวคิดและสถานการณ์ต่าง ๆ จากหลายแง่มุม ดังนั้น ในสถานการณ์การเรียนรู้จึงเป็นลักษณะที่บุคคลมีความอดทน ออกก้น ฝึมอง และตัดสินใจอย่างระมัดระวัง แต่ถ้าไม่จำเป็นแล้วจะไม่ลงมือปฏิบัติ โดยทั่วไปแล้วอาศัยความคิดและความรู้สึกของตนในการสร้างแนวคิดมักจะเรียนรู้โดยเข้าไปมีส่วนร่วมบ้าง แต่ก็ไม่ลงมือปฏิบัติเองทั้งหมด มักคิดทบทวนในสิ่งที่ได้ยินและได้เห็นหรือสังเกต ในการตัดสินใจใดใดถ้าเป็นไปได้จะเรียนรู้จากการสังเกตอย่างถี่ถ้วนก่อน ชอบที่จะได้ฟังการบรรยายหรือได้มีโอกาสสังเกตและคิดค้น

Abstract Conceptualization (AC) ในขั้นตอนนี้ การเรียนรู้ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผลและความคิดมากกว่าการใช้ความรู้สึกของบุคคล โดยทั่วไปแล้วจึง

มักมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ พัฒนาหรือสร้างทฤษฎีและแนวคิดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การเรียนรู้มีลักษณะเป็นการคิดหรือใช้ระบบความคิด วิเคราะห์เหตุผลเชิงตรรกะ ปฏิบัติตนตามเหตุผลที่ตนเองเข้าใจมักทำการวิเคราะห์เพื่อหาแนวคิดทฤษฎีในลักษณะของเหตุผลเชิงตรรกะ อีกทั้งประเมินตามเหตุผล การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ภายใต้คำสั่ง หรืออิทธิพลของปัจจัยบางประการ ชินกับความเป็นระบบ ระเบียบ แบบแผนที่ชัดเจน ค่อนข้างหลีกเลี่ยงการลองผิดลองถูก หรือการลองทำ

Active Experimentation (AE) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากการได้ลงมือทดลองหรือปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ลักษณะเด่นจึงเป็นการได้ปฏิบัติหรือได้กระทำ และมุ่งเน้นที่ว่าสิ่งที่ปฏิบัติหรือทดลองนั้น สามารถนำมาใช้ในสถานการณ์จริงได้ จัดว่าเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับการเฝ้าดูหรือสังเกตสถานการณ์ที่เกิดขึ้น คุณค่าของการเรียนรู้จึงอยู่ที่การทำงานหรือภารกิจให้เสร็จสิ้น และติดตามผลที่เกิดจากการประดิษฐ์ ค้นคิดของตน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมีพื้นฐานมาจากการกระทำ กล้าเสี่ยง และตัดสินใจ เพื่อให้งานลุล่วง มักจะเรียนรู้จากโครงการ การอภิปรายวางแผน การปฏิบัติ การผจญภัย

นอกจากนี้แล้วพีรพงศ์ ทิพนาค(2541) ได้บรรยายอีกว่าเมื่อพิจารณาขั้นตอนการเรียนรู้ที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน จะพบว่าไม่สามารถใช้การเรียนรู้ในขั้นตอนใดเพียงขั้นตอนเดียวอธิบายลักษณะเฉพาะของการเรียนรู้ของบุคคลได้ ทั้งนี้เนื่องจากแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลเป็นการผสมผสานขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น แบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานแต่ละขั้นตอนต่าง ๆ นั้นมีด้วยกันทั้งหมด 4 แบบดังนี้

ที่มา : <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/history/kolb.html>

1. **Converger** เป็นแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะการเกิดการเรียนรู้ผสมกันระหว่าง Abstract Conceptualization และ Active Experimentation บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้จะถนัดในการค้นหาหรือประยุกต์เอาแนวคิดและทฤษฎีมาปฏิบัติ และมีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือค้นหาคำตอบ ขอบงานเชิงเทคนิค และการแก้ปัญหามากกว่างานเชิงสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้ มักจะทำงานเชิงเทคนิค และงานที่ใช้ความสามารถเฉพาะทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. **Diverger** เป็นลักษณะผสมของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในขั้น Concrete Experience และ Reflective Observation บุคคลที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้จะถนัดในการดูหรือสังเกตสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม จากหลายทิศทางหรือหลายทรรศนะ ในสถานการณ์การเรียนรู้ บุคคลเหล่านี้มักจะเฝ้าสังเกตมากกว่าที่จะลงมือกระทำในทันที บุคคลประเภทนี้มักชอบที่จะสร้างหรือพัฒนาแนวคิดอย่างกว้างขวาง อย่างเช่นในกิจกรรมระดมพลังสมองมีความสนใจเรื่องราวทางวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย และชอบที่จะรวบรวมค้นคว้าสาระข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และไวต่อความรู้สึกซึ่งเกี่ยวข้องกับจิตพิสัย จึงมักจะปฏิบัติงานประเภท ศิลป การบันเทิง และการบริการได้ดี

3. **Assimilator** เป็นบุคคลที่มีลักษณะเด่นในการเรียนรู้จาก Abstract Conceptualization และ Reflective Observation บุคคลเหล่านี้จึงทำความเข้าใจกับข้อมูลต่าง ๆ และนำข้อมูลมาสัมพันธ์กันในเชิงเหตุผลได้ดี ไม่ค่อยให้ความสนใจกับความรูสึกหรืออารมณ์ของบุคคล แต่จะสนใจแนวความคิด ลักษณะเช่นนี้เองที่ทำให้บุคคลประเภทนี้ให้คุณค่ากับทฤษฎีมากกว่าคุณค่าของการกระทำ แบบการเรียนรู้แบบนี้จึงเป็นลักษณะสำคัญสำหรับการทำงานด้านสารสนเทศและการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะที่ต้องรวบรวมข้อมูลมาสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นทฤษฎี

4. **Accomodator** เป็นการรวมการเรียนรู้ที่เกิดจากขั้นตอน Concrete Experience และ Active Experimentation บุคคลในกลุ่มนี้จึงมีความสามารถที่จะเรียนจากการกระทำหรือปฏิบัติสนุกกับการที่ได้นำแผนมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม และชอบที่จะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ การกระทำหรือการปฏิบัติเป็นผลมาจากความพึงพอใจของตนเองมากกว่าที่การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และเป็นระบบ เมื่อเผชิญกับปัญหาใดใดมักอาศัยข้อมูลจากบุคคลอื่นมากกว่าที่จะทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิควิธีของตนเอง แบบการเรียนรู้แบบนี้เป็นลักษณะของผู้ที่ประกอบอาชีพที่ต้องปฏิบัติหรือกระทำ เช่น พนักงานขาย เนื่องจากกล้าเสี่ยง และกล้าที่จะลองผิดลองถูกในการแก้ปัญหา

2.4 ภาวะความเป็นผู้นำ

ความหมายของผู้นำ

ความหมายของคำว่าผู้นำ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Leader” นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น

1. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นหรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้าผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้
2. ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลาย ๆ คนที่มีอำนาจอิทธิพลหรือความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้
3. ผู้นำ คือผู้ที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่นมากกว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่มหรือองค์กรซึ่งเขาปฏิบัติงานอยู่
4. ผู้นำ คือผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มเพื่อให้เป็นหัวหน้า
5. ผู้นำ เป็นคนเดียวในกลุ่มที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ ผู้ประสานงานกิจกรรมภายในกลุ่ม

ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้นำคือ ผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น นำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อใจอย่างเต็มที่อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือ และความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง

ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership)

ได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลายประการ เช่น

- 1.ภาวะผู้นำ หมายถึงผู้ที่มีอำนาจเหนือผู้อื่นและอำนาจนี้ช่วยให้ผู้นำสามารถปฏิบัติงานซึ่งเขาไม่สามารถปฏิบัติคนเดียวได้สำเร็จ และทำให้ผู้ตามยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตาม
- 2.ภาวะผู้นำ หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนคนหนึ่ง(ผู้นำ)กับกลุ่ม(ผู้ตาม) ที่มีประโยชน์ร่วมกันและพฤติกรรมตนอยู่ภายใต้การอำนวยความสะดวกและกำหนดแนวทางของผู้นำ
- 3.ภาวะผู้นำ หมายถึงศิลปะของการบอก จี้แนะ ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ด้วยความเต็มใจ และกระตือรือร้น

ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้ว ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกการใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกันให้ร่วมใจกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประเภทของผู้นำ

ลิปปีทท์ (Lippitt) แบ่งประเภทของผู้นำตามลักษณะของการบริหารงานเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ผู้นำแบบเผด็จการ (The Autocratic Style) เป็นผู้กำหนดและวางนโยบายตลอดจนวัตถุประสงค์ของการทำงานโครงการต่าง ๆ แล้วมอบงานให้บุคลากรที่จะรับงานไปปฏิบัติตาม สอบถามความสมัครใจหรือหาหรือขอความคิดเห็น ผู้นำแบบเผด็จการจะชมหรือวิจารณ์หรือตำหนิใครก็ตาม จะชมหรือวิจารณ์หรือตำหนิโดยตัวบุคคล มิใช่โดยตำแหน่งและจะแยกตนเองออกห่างจากบุคลากรอื่น ๆ ทุกคนในหน่วยงานจะวางตนเป็นเอกเทศยากที่บุคลากรผู้ใดจะเข้าพบหาได้ โดยสะดวกบรรดาการตัดสินใจสั่งการทุกชนิดจะทำไปโดยลำพัง เกือบจะหาการตัดสินใจสั่งการเพราะบุคลากรอื่นสนับสนุนให้ทำหรือเป็นความต้องการเช่นนั้นของบุคลากรอื่นไม่ได้เลย ผู้นำแบบเผด็จการเป็นผู้บัญชางาน บุคลากรอื่นทำได้อย่างเดียวคือปฏิบัติตามบัญชา และไม่มีทางเลือกหรือทางออกใด ๆ ทั้งสิ้น

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (The Democratic Leader) เป็นผู้ออกคำสั่ง ประกาศนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงสร้างต่างๆ ก็จริง แต่บรรดาคำสั่ง นโยบาย และวัตถุประสงค์ที่ผู้นำแบบประชาธิปไตยสั่งไปนั้นล้วนแล้วแต่กำหนดขึ้นจากบุคลากรทุกคนร่วมกันทุกคนจนเป็นที่พอใจ ผู้นำแบบประชาธิปไตยจึงสั่งการตามนั้นบุคลากรมีสิทธิแม้กระทั่งจะเลือกงานอย่างใดที่เห็นว่าเหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของตน หรือแม้เลือกบุคลากรอื่นที่ควรคิดว่าน่าจะร่วมกันทำงานได้ดีในขณะเดียวกันก็ได้ รวมความว่าบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมวินิจฉัยในการแบ่งและมอบหมายงาน ผู้นำแบบนี้เวลาจะดำรงตำแหน่งผู้นำมิใช่ทำไปตามอำเภอใจหรือตามความพอใจส่วนตัวของตนเองและเมื่อมีงานใดผู้นำประเภทนี้จะเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบด้วยเสมอ

3. ผู้นำแบบตามสบายหรือแบบเสรี (The Laissez-faire or Anarchic Leader) มอบอำนาจเต็มและเสรีภาพอย่างกว้างขวางในการวินิจฉัยสั่งการ กำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ตลอดจนแบ่งงานและกำหนดคนทำงานให้แก่บุคลากรอื่นทั้งหมด โดยตนเองไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเลย ผู้นำประเภทนี้เพียงแต่สนับสนุนโดยการจัดหาวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานเท่านั้นส่วนตนเองจะนั่งอยู่ห่าง ๆ จะเข้าร่วมก็ต่อเมื่อบุคลากรเรียกหาหรือเชิญให้มาเท่านั้น น้อยครั้งที่ผู้นำแบบตามสบายจะแสดงความคิดเห็นใด ๆ ออกมา ไม่ชอบตำหนิ ไม่ชอบชม การปฏิบัติงานใด ๆ ของผู้ใดทั้งสิ้นและจะไม่ขัดขวางหากมีใครเสนออะไรมา มักยอมอนุমัติเรื่อยไปโดยไม่ค่อยพิจารณาเหตุผลใด ๆ

2.5 การคิดนอกกรอบ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2545) ได้กล่าวถึง การคิด (Thinking) ว่า คือ การที่คนคนหนึ่ง พยายามใช้พลังทางสมองของตน ในการนำเอาข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ มาจัดวาง อย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้มา ซึ่งผลลัพธ์ เช่น การตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ดีที่สุดในขั้น

นอกจากนี้แล้วเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2545) ยังได้กล่าวถึงความสามารถในการคิดใน 10 มิติได้แก่

1. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) หมายถึง ความตั้งใจที่จะพิจารณาตัดสินเรื่องใด เรื่องหนึ่ง โดยการไม่เห็นคล้อยตามข้อเสนออย่างง่าย ๆ แต่ตั้งคำถามท้าทาย หรือโต้แย้งสมมติฐาน และข้อสมมติที่อยู่เบื้องหลัง และพยายามเปิดแนวทางการคิด ออกสู่ทางต่างๆ ที่แตกต่างจาก ข้อเสนอ นั้น เพื่อให้สามารถได้คำตอบที่สมเหตุสมผล มากกว่าข้อเสนอเดิม

2. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง การจำแนกแจกแจงองค์ประกอบ ต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่าง องค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ของสิ่งที่เกิดขึ้น

3. การคิดเชิงสังเคราะห์ (Synthesis-Type Thinking) หมายถึง ความสามารถในการดึง องค์ประกอบต่างๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking) หมายถึง การพิจารณาเทียบเคียงความ เหมือน และ/หรือ ความแตกต่าง ระหว่างสิ่งนั้น กับสิ่งอื่นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ สามารถอธิบาย เรื่องนั้น ได้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการคิด การแก้ปัญหา หรือการหาทางเลือกเรื่องใดเรื่อง หนึ่ง

5. การคิดเชิงมโนทัศน์ (Conceptual Thinking) หมายถึง ความสามารถในการประสาน ข้อมูลทั้งหมด ที่มีอยู่ เกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด ได้อย่างไม่ขัดแย้ง แล้วนำมาสร้างเป็นความคิดรวบยอด หรือกรอบความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น

6. การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง การขยายขอบเขตความคิดออกไป จากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่ สู่ความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุด ให้กับ ปัญหาที่เกิดขึ้น

7. การคิดเชิงประยุกต์ (Applicative Thinking) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาสิ่งที่มีอยู่เดิม ไปปรับใช้ประโยชน์ในบริบทใหม่ ได้อย่างเหมาะสม โดยยังคงหลักการของสิ่งเดิมไว้

8. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดแนวทางที่ดีที่สุด ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าหาแกนหลักได้อย่างเหมาะสม เพื่ออธิบายหรือให้เหตุผลสนับสนุนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

9. การคิดเชิงบูรณาการ (Integrative Thinking) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงแนวคิด หรือองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าหาแกนหลักได้อย่างเหมาะสม เพื่ออธิบายหรือให้เหตุผลสนับสนุนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

10. การคิดเชิงอนาคต (Futuristic Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น ในอนาคต อย่างมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

ณรงค์ วรรณจักร (2548) ได้บรรยายเกี่ยวกับ การคิดว่า หมายถึง กระบวนการทางสมองในการสร้าง สัญลักษณ์หรือภาพให้ปรากฏในจิตใจ ก่อให้เกิดแนวปฏิบัติสำหรับพฤติกรรมทั้งภายในภายนอก ในการดำเนินชีวิต การคิดเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่สำคัญที่สุดที่จะมีผลและรากฐานของการเปลี่ยนแปลงในชีวิต แต่ละบุคคลในการดำเนินงานของสังคม ถ้าคนแต่ละคนคิดดี คิดถูกต้อง คิดเหมาะสม การดำเนินชีวิตของคนและความเป็นไปของสังคมก็จะดำเนินไปอย่างมีคุณค่าสูง การคิดจึงเป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์ การคิดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่ซับซ้อน สังคมจะก้าวหน้าต่อไปได้ก็เมื่อบุคคลในสังคมมีความคิด รู้จักคิดป้องกันหรือคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและพัฒนาปรับปรุงภาวะต่างๆ ให้ดีขึ้น บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กจึงต้องพัฒนาความสามารถในการคิดให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นคนที่มีความคิดกว้างไกล สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น คนต้องคิดเป็น คนที่ไม่ชอบคิดหรือคิดไม่เป็นย่อมตกเป็นเหยื่อของคนช่างคิด คนต้องอาศัยความคิดเป็นสิ่งที่นำไปสู่การดำเนินชีวิต การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล การคิดเป็นกระบวนการทางจิตใจมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ แม้ว่าทุกคนจะมีความคิดแต่ก็มองไม่เห็น ได้โดยตรง ต้องอาศัยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกและการกระทำ

นอกจากนี้แล้ว ณรงค์ วรรณจักร (2548) ได้กล่าวสรุปประเภทของการคิดไว้ดังนี้

1. แบ่งตามขอบเขตความคิด ซึ่งมี 2 แบบ คือ

1.1 การคิดในระบบปิด คือ การคิดที่มีขอบเขตจำกัด มีแนวความคิดไม่เปลี่ยนแปลง

1.2 การคิดในระบบเปิด เป็นการคิดในขอบเขตของความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกันตามสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์

2. แบ่งตามความแตกต่างของเพศ มี 2 แบบ คือ

2.1 การคิดแบบวิเคราะห์ (Analytical Style) เป็นการคิดโดยอาศัยสิ่งเร้าที่เป็นจริงเป็นเกณฑ์ การคิดแบบนี้เป็นการคิดของผู้มีอารมณ์มั่นคง มองสิ่งต่างๆ โดยไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ เป็นการคิดซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิดแบบวิทยาศาสตร์ เป็นลักษณะการคิดของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่

2.2 การคิดแบบโยงความสัมพันธ์ (Relational Style) เป็นการคิดที่เกิดจากการมองหาความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป โดยสัมพันธ์กันทางด้านหน้าที่ สถานที่หรือกาลเวลา เป็นการคิดที่สัมพันธ์กับอารมณ์ มักยึดตนเองเป็นใหญ่ เป็นความคิดของผู้หญิง

3. แบ่งตามความสนใจของนักจิตวิทยา มี 3 แบบ คือ

3.1 ความคิดรวบยอด (Concept) เป็นการคิดได้จากการรับรู้โดยจัดเอาของอย่างเดียวกันไว้ด้วยกัน มีการเปรียบเทียบลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกัน

3.2 การคิดหาเหตุผล (Reasoning) การคิดหาเหตุผลแบบนี้เป็นการคิดทางวิทยาศาสตร์และจะต้องมีการทดสอบก่อน ดังนั้นการคิดหาเหตุผลจะต้องเริ่มต้นจากการตั้งสมมติฐานและการทดสอบสมมติฐานเสมอ

3.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นการคิดเพื่อสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาโดยอาศัยการหยั่งเห็นเป็นสำคัญหรือเป็นการค้นหาความสัมพันธ์ใหม่ๆ ระหว่างสิ่งต่างๆ ทำให้สามารถแก้ปัญหา คิดประดิษฐ์เครื่องมือหรือคิดหาวิธีการใหม่ๆ มาแก้ปัญหา

4. แบ่งตามลักษณะต่างๆ มี 2 แบบ คือ

4.1 การคิดประเภทสัมพันธ์ (Associative Thinking) เป็นความคิดที่ไม่มีจุดมุ่งหมายแต่เกิดจากสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดสัญลักษณ์ในสมองแทนเหตุการณ์หรือวัตถุต่างๆ มี 5 ลักษณะ คือ

4.1.1 การสร้างวิมานในอากาศ (Day Dreaming)

4.1.2 การฝัน (Night Dreaming)

4.1.3 การคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Autistic Thinking)

4.1.4 การคิดที่เป็นอิสระ (Free Association)

4.1.5 การคิดที่ถูกควบคุม (Controlled Thinking)

4.2 ความคิดโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Directive Thinking) มี 2 แบบ คือ

4.2.1 การคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking) เป็นการคิดพิจารณาข้อเท็จจริงต่างๆ หรือสภาพการณ์ต่างๆ ว่าถูกหรือผิด ใช้เหตุผลประกอบ คือ มีการพิจารณาว่าอะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

4.2.1.1 Deductive Thinking เป็นการพิจารณาเหตุผลจากเรื่องทั่วไปนำไปสู่เรื่องเฉพาะและทำการสรุป

4.2.1.2 Inductive Thinking เป็นการพิจารณาจากเหตุผลย่อยๆนำมาสรุปเป็นเรื่อง

4.2.2 การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นการคิดพิจารณาถึงสิ่งใหม่ๆว่ามีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาที่น้อยเพียงใด รวมทั้งความสามารถในการคิดและแสดงออกของความคิดที่แปลกๆใหม่ๆก็ได้

โดยสรุปทั้งหมดแล้วณรงค์ วรรณจักร์ (2548) บอกว่า ประเภทของการคิดมี 2 ประเด็น คือ การคิดที่ต้องใช้เหตุผลในการวิเคราะห์วิจารณ์ กับความคิดที่สร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา

ในบรรดานักจิตวิทยาที่คิดค้นเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์นั้นคงไม่อาจพ้นไปจาก Edward De Bono ซึ่งเป็นผู้คิดค้นทฤษฎีแนวข้างหรือความคิดนอกกรอบ (Lateral Thinking)

De Bono ได้ให้คำนิยามของคำว่าความคิดนอกกรอบ หมายถึง วิธีการคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ โนคติ การรับรู้ และการใช้เหตุผลที่ไม่สามารถจะอธิบายให้เห็นได้อย่างชัดเจนในขณะนั้น เป็นการใช้มุมมองทางความคิดต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากความคิดเดิม ๆ ที่เคยใช้อยู่

De Bono ได้กล่าวว่า การคิดนอกกรอบนั้นเป็นสิ่งเดียวกับตรรกศาสตร์เชิง inductive ซึ่งมีธรรมชาติพื้นฐานดังนี้

1. เกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ
2. ระบบการจัดรูปแบบข้อมูลและหาความหมายจากรูปแบบทุกครั้งที่มีข้อมูลใหม่เข้ามา ทำให้ลำดับการเข้ามาของข้อมูลมีผลต่อการจัดรูปแบบสะสมในทางที่ทำให้รูปแบบสะสมที่ได้คือน้อยกว่ารูปแบบที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้
3. เป็นทั้งทัศนคติและวิธีการใช้ข้อมูล
4. ความคิดนอกกรอบไม่ใช่การตัดสินใจ
5. ความคิดนอกกรอบสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมของสมองในการจัดการข้อมูล

นอกจากนี้แล้ว De Bono ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดนอกกรอบไว้ว่า

...ทำให้ได้แนวความคิดหรือมุมมองใหม่มากมายที่ช่วยในการแก้ไขปัญหา เป็นการเลือก มุมมองที่มีความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาจากนั้นจะมีการประเมินมุมมองทางเลือก ใหม่เป็นระยะ ๆ ป้องกันแก้ไขการแตกออกเป็นสองขั้วอย่างเกินความเป็นจริง....

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โยธิน ศรีโสภ (2524) ได้ศึกษาการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนตามหลักสูตรวิทยาศาสตร์ พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำเลือกใช้นิเวศทางการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกัน

รัชดากร พลภักดี (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบ พบว่าการศึกษาของบิดา ภูมิปัญญา และ ภาวะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมีผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบ

Norton (1972) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาในวิชาวิทยาศาสตร์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 5 6 ที่มีระดับ IQ 80-147 IQ เฉลี่ย 116 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.4 อายุเฉลี่ย 127.2 เดือน ในการศึกษาครั้งนี้ความสามารถในการแก้ปัญหา พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบการแก้ปัญหา ซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

1. นิเทศเข้าสู่ปัญหา หรือทำความเข้าใจปัญหา
2. ชี้แจงปัญหา หรือกำหนดปัญหา
3. การแก้ปัญหา หาคำตอบ หรือหาวิธีการแก้ปัญหา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. พิสูจน์ปัญหา

ผลปรากฏว่า ความสามารถในการแก้ปัญหามีความสัมพันธ์กับความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ก่อนแล้ว

Travers (1979) ได้ศึกษาว่า นักเรียนชอบแก้ปัญหาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์-จักรกล ปัญหาสถานการณ์ที่เป็นนามธรรม เรียงตามลำดับ และเห็นว่าปัญหาที่สอดคล้องเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของนักเรียน นักเรียนจะชอบแก้ปัญหามาก

2.7 สรุปกรอบแนวคิด

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรานี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลหรือข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของบิดา มารดา หลักสูตร สาขาวิชา ชั้นปีที่กำลังศึกษา แบบการเรียนรู้ และ ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การได้รับรางวัล และ ลักษณะ/ประเภทของรางวัลที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำ และแบบการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ศึกษา

นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียะเชิงเทราที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร

$$n = N/(1+Ne^2)$$

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง N คือ จำนวนประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ในงานวิจัยนี้จะใช้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5%

2. ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดซึ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักสูตร	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	122	116
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	51	45
รวม	173	161

3. ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา แบบภาวะความเป็นผู้นำ แบบการเรียนรู้ และแบบทดสอบทักษะการคิดนอกกรอบ

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย และอ้างอิงในการอภิปรายผลการวิจัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา หลักสูตรที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา

2. แบบสอบถามการได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยและลักษณะ/ประเภทของรางวัลที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

3. แบบสอบถามแบบภาวะความเป็นผู้นำของนักศึกษาซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามแบบภาวะความเป็นผู้นำของ Ratchadakorn Phonpakdee (2005)

4. แบบทดสอบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้แบบทดสอบแบบการเรียนรู้ของ Kolb's (1985)

5. แบบทดสอบทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้แบบทดสอบทักษะการคิดนอกกรอบของ Ratchadakorn Phonpakdee (2005)

ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

2. ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทราผู้แจกแบบสอบถามและแบบทดสอบด้วย จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามและแบบทดสอบให้แก่ผู้วิจัย ได้จำนวนแบบสอบถามกลับคืนมาดังนี้

สาขาวิชา	จำนวนแบบสอบถามที่แจก	จำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืน	คิดเป็นร้อยละ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	116	83	71.55
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	45	35	77.78
รวม	161	118	73.29

3. นำแบบสอบถามและแบบทดสอบมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ทุกฉบับเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา แบบภาวะความเป็นผู้นำ แบบการเรียนรู้ และการคิดนอกกรอบ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาโดยการใช้สถิติ Chi-Square และ Spearman Rank Correlation

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยและอภิปรายผลเรื่อง การวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุน

2.1 การเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

2.2 การได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

2.3 แบบการเรียนรู้

2.4 รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำ

ตอนที่ 3 ทักษะการคิดนอกกรอบ

ตอนที่ 4 ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

4.2 การได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

4.4 แบบการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

4.5 ภาวะความเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลนี้คือข้อมูลของนักศึกษาได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา หลักสูตรที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

รายการ	ความถี่ (n=118)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	66	55.9
หญิง	52	44.1
อายุ (ปี)		
15-18	74	62.8
19-22	43	36.4
ไม่ระบุ	1	.8
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษา	69	58.5
มัธยมศึกษา	23	19.5
อาชีวศึกษา	16	13.6
อุดมศึกษา	6	5.1
ไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน	3	2.5
เสียชีวิต	1	.8
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษา	91	77.1
มัธยมศึกษา	3	2.5
อาชีวศึกษา	17	14.4
อุดมศึกษา	1	.8
ไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน	5	4.2
ไม่ระบุ	1	.8
อาชีพของบิดา		
รับราชการ	6	5.1
เกษตรกร	53	44.9

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา (ต่อ)

พนักงานบริษัท	6	5.1
รับจ้าง	33	28.0
ธุรกิจส่วนตัว	12	10.2
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	1.7
เสียชีวิต	6	5.1
อาชีพของมารดา		
รับราชการ	3	2.5
เกษตรกร	49	41.5
พนักงานบริษัท	6	5.1
รับจ้าง	38	32.2
ธุรกิจส่วนตัว	16	13.6
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	1.7
เสียชีวิต	4	3.4
หลักสูตรการศึกษา		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	83	70.3
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	35	29.7
สาขาวิชา		
เกษตรศาสตร์	67	56.8
บัญชี	4	3.4
ช่างยนต์	6	5.1
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	6	5.1
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	7	5.9
พืชศาสตร์	13	11.0
สัตวศาสตร์	15	12.7
ชั้นปีที่		
1	34	28.8
2	53	44.9
3	30	25.4
4	1	.8
รวม	118	100.0

จากตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายร้อยละ 55.9 อายุ 15-18 ปี มีถึงร้อยละ 62.8 บิดาและมารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 58.5 และ 77.1 บิดาและมารดามีอาชีพเกษตรกรร้อยละ 44.9 และ 41.5 กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 70.3 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ร้อยละ 56.8 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 44.9

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุน

2.1 การเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 2 แสดงการเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

การเป็นสมาชิก อ.ก.ท.	ความถี่ (n=118)	ร้อยละ
เป็นสมาชิก	118	100.0
ไม่เป็นสมาชิก	-	-
รวม	118	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาทุกคนเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็นกิจกรรมซึ่งได้บรรจุอยู่ในวิชาองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรสำหรับนักเรียนนักศึกษาอาชีพเกษตร

2.2 การได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3 แสดงการได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

การได้รับรางวัลจากการเข้าร่วม อ.ก.ท.	ความถี่ (n=118)	ร้อยละ
เคยได้รับ	52	44.1
ไม่เคยได้รับ	64	54.2
ไม่ระบุ	2	1.7
รวม	118	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษาที่เคยได้รับรางวัลและไม่เคยได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยมีอัตราส่วนเกือบจะเท่ากันคือร้อยละ 44.1 และร้อยละ 54.2

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะ/ประเภทของรางวัลที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรใน
อนาคตแห่งประเทศไทย

ลักษณะ/ประเภทรางวัล	ความถี่	ร้อยละ
แข่งขันทักษะการประกอบตู้ปลา	2	0.69
แข่งขันทักษะการจัดตู้ปลา	3	2.54
แข่งขันทักษะผสมเทียมปลา	1	0.85
แข่งขันทักษะกระชัง	1	0.85
แข่งขันทักษะสุกร	1	0.85
แข่งขันทักษะพืชผัก	1	0.85
แข่งขันทักษะพืชไร่	1	0.85
แข่งขันทักษะไม้ดอกไม้ประดับ	1	0.85
แข่งขันทักษะการผลิตกุ้งเลี้ยง	2	1.69
แข่งขันทักษะการทำน้ำผลไม้	1	0.85
แข่งขันทักษะการทำนํ้านมจากพืช	1	0.85
แข่งขันทักษะช่างสำรวจ	2	1.69
แข่งขันทักษะการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ	3	2.54
แข่งขันสัมมนาทางวิชาการ 10 โครงการหลัก	1	0.85

จากตารางที่ 4 พบว่านักศึกษาได้รับรางวัลต่าง ๆ ที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยมากที่สุดคือ รางวัลจากการแข่งขันทักษะการจัดตู้ปลาและการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ คือ ร้อยละ 2.54 เท่ากัน รองลงมาคือ รางวัลจากการแข่งขันทักษะการประกอบตู้ปลา ทักษะการผลิตกุ้งเลี้ยง ทักษะช่างสำรวจ คือร้อยละ 1.69 เท่ากัน ส่วนทักษะอื่น ๆ ที่เหลือนั้นนักศึกษาได้รับรางวัลเท่ากันหมดคือ ร้อยละ 0.85

2.3 แบบการเรียนรู้

ตารางที่ 5 แสดงระยะการเรียนรู้ที่เด่นชัดของนักศึกษา

ระยะการเรียนรู้	ความถี่ (n=118)	ร้อยละ
Concrete Experience	31	26.3
Reflective Observation	18	15.3
Abstract Conceptualization	12	10.2
Active Experimentation	57	48.3
รวม	118	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าระยะการเรียนรู้ที่เด่นชัดของนักศึกษาส่วนใหญ่คือ ระยะ Active Experimentation ซึ่งมีถึงร้อยละ 48.3 ส่วนระยะการเรียนรู้ที่เด่นชัดในระยะ Concrete Experience มีถึงร้อยละ 26.3 และ ระยะการเรียนรู้ที่เด่นชัดในระยะ Reflective Observation และ Abstract Conceptualization มีจำนวนเกือบจะเท่ากัน คือ ร้อยละ 15.3 และ ร้อยละ 10.2 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่นักศึกษาได้ลงมือทดลองหรือปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ลักษณะเด่นจึงเป็นการได้ปฏิบัติหรือได้กระทำ และมุ่งเน้นที่ว่าสิ่งที่ปฏิบัติหรือทดลองนั้น สามารถนำมาใช้ในสถานการณ์จริงได้

ตารางที่ 6 แสดงแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา

แบบการเรียนรู้	ความถี่ (n =118)	ร้อยละ
Accommodating	49	41.5
Diverging	31	26.3
Converging	25	21.2
Assimilating	13	11.0
รวม	118	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า แบบการเรียนรู้ของนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 41.5 มีการเรียนรู้แบบ Accommodating ส่วนนักศึกษาที่มีการเรียนรู้แบบ Diverging และ Converging นั้นมีจำนวนเกือบจะเท่ากัน คือ ร้อยละ 26.3 และ ร้อยละ 21.2 ส่วนนักศึกษาที่มีการเรียนรู้แบบ Assimilating น้อยที่สุดคือร้อยละ 11 เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่นักศึกษาถูกฝึกที่จะเรียนจากการกระทำหรือปฏิบัติสนุกกับการที่ได้นำแผนมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากกว่าที่การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และเป็นระบบ

2.4 รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 7 แสดงประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ

ประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ	ความถี่ (n =118)	ร้อยละ
เคยเป็นผู้นำ	59	50.0
ไม่เคยเป็นผู้นำ	59	50.0
รวม	118	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ (ร้อยละ 50) มีจำนวนเท่ากับนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ (ร้อยละ 50)

ตารางที่ 8 แสดงตำแหน่งผู้นำที่เคยมีประสบการณ์

ตำแหน่งผู้นำ	ความถี่	ร้อยละ
หัวหน้าห้อง	24	20.34
หัวหน้าชมรม	1	0.85
หัวหน้าโครงการ	10	8.47
หัวหน้าสี	1	0.85
หัวหน้ากลุ่ม	2	1.69
หัวหน้างาน	1	0.85
ประธานกีฬา	4	3.39
ประธานนักเรียน	2	1.69
ประธานชมรม	4	3.39
ประธานโครงการ	8	6.78
ประธานกิจกรรม	3	2.54
ผู้ใหญ่บ้านอกท.	2	1.69
นายกอกท.	2	1.69
ผู้นำเยาวชนรักชาติ	1	0.85
คณะกรรมการอกท.	6	5.08
ตัวแทนนักเรียน	1	0.85

จากตารางที่ 8 พบว่า นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำมาก่อนเคยได้รับตำแหน่งหัวหน้าห้องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.34 รองลงมาคือ ตำแหน่งหัวหน้าโครงการร้อยละ 8.47 ตำแหน่งประธานโครงการร้อยละ 6.78 ตำแหน่งคณะกรรมการอกท.ร้อยละ 5.08 ส่วนตำแหน่งอื่นๆ ที่เหลือมีเพียงเล็กน้อย เท่านั้น

ตารางที่ 9 แสดงแบบภาวะความเป็นผู้นำของนักศึกษา

ภาวะความเป็นผู้นำ	ความถี่ (n=118)	ร้อยละ
แบบเผด็จการ	1	.8
แบบประชาธิปไตย	10	8.5
แบบเสรี	107	90.7
รวม	118	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีภาวะความเป็นผู้นำแบบเสรีถึงร้อยละ 90.7 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 8.5 และมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มีภาวะผู้นำแบบเผด็จการร้อยละ 0.8 ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่นักศึกษาอยู่ในวัยและวุฒิภาวะใกล้เคียงกันอีกทั้งมีอาจารย์เป็นผู้คอยสนับสนุนให้คำปรึกษาและหาวัสดุ ต่าง ๆ เพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ทักษะการคิดนอกกรอบ

ตารางที่ 10 แสดงทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ระดับคะแนนทักษะการคิดนอกกรอบ	ความถี่ (n=118)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (0-6 คะแนน)	3	2.5
ระดับปานกลาง (7-13 คะแนน)	86	72.9
ระดับสูง (14-20 คะแนน)	29	24.6
คะแนนต่ำสุด		5
คะแนนสูงสุด		20
ฐานนิยม		11
ค่าเฉลี่ย		11.56
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		3.04

จากตารางที่ 10 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะการคิดนอกกรอบอยู่ในระดับปานกลางถึงร้อยละ 72.9 รองลงมามีคะแนนอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 24.6 และมีคะแนนความคิดนอกกรอบอยู่ระดับต่ำเพียงแค่ร้อยละ 2.5 เท่านั้น นอกจากนี้แล้วยังพบว่านักศึกษามีคะแนนทักษะการคิดนอกกรอบสูงสุดคือ 20 คะแนนเต็ม และคะแนนต่ำสุดคือ 5 คะแนน ส่วนคะแนนที่นักศึกษาส่วนใหญ่ทำได้คือ 11 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 11.56 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนทักษะการคิดนอกกรอบในระดับสูงและระดับต่ำจะเห็นว่านักศึกษาที่มีระดับคะแนนสูงมีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำเกือบสิบเท่าชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีแนวโน้มที่จะมีทักษะการคิดนอกกรอบสูงขึ้น

ตอนที่ 4 ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ตารางที่ 11 แสดงปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล	Value	df	Sig.
เพศ	.666	2	.717
อายุ	3	2	.223
ระดับการศึกษาของบิดา	4.398	10	.928
ระดับการศึกษาของมารดา	6.093	8	.637
อาชีพของบิดา	25.634	12	.012**
อาชีพของมารดา	23.437	12	.024**
หลักสูตรการศึกษา	1.603	2	.449
สาขาวิชา	13.574	12	.329
ชั้นปี	.745	6	.257

จากตารางที่ 11 พบว่า อาชีพของบิดาและมารดาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา หลักสูตรการศึกษา สาขาวิชา และชั้นปี ไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากประสบการณ์ในการทำงานของบิดา มารดาที่ถ่ายทอดไปสู่ลูกให้ลูกได้ซึมซับวิธีการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

4.2 การได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ตารางที่ 12 แสดงการได้รับรางวัลที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

การได้รับรางวัล	Value	df	Sig.
ประสบการณ์ที่ได้รับรางวัล	.219	2	.896

จากตารางที่ 12 พบว่า ประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาเลย ทั้งนี้จากการที่นักศึกษาได้มีการฝึกทักษะต่าง ๆ ก่อนที่จะเข้ารับการแข่งขันจากอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ที่คอยสนับสนุน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุไปได้

4.3 แบบการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ตารางที่ 13 แสดงระยะการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

รายการ	Correlation Coefficient	Sig.
ระยะการเรียนรู้		
Concrete Experience	-.018	.846
Reflective Observation	-.026	.779
Abstract Conceptualization	-.057	.538
Active Experimentation	.157	.090
แบบการเรียนรู้		
Accommodating	.128	.168
Diverging	-.031	.740
Converging	.093	.316
Assimilating	-.059	.529

จากตารางที่ 13 พบว่า ระยะการเรียนรู้และแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาไม่ได้ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ถูกแอบแฝงไว้ภายในไม่ได้แสดงออกมาให้เห็นและต้องใช้ระยะเวลานักศึกษาจึงจะแสดงออกซึ่งสอดคล้องกับ Tolman (1945) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้และการคิดไม่สามารถที่จะถูกถ่ายทอดออกมาได้ เมื่อมีสถานการณ์และระยะเวลาที่เหมาะสมการรู้นั้นจึงจะถูกแสดงออกมาภายนอกให้ผู้อื่นได้รู้

4.4 ภาวะความเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ตารางที่ 14 แสดงประสพการณ์ในการเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา

ภาวะความเป็นผู้นำ	Correlation Coefficient	Sig.
ประสพการณ์ในการเป็นผู้นำ	.128	.168
รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำ		
แบบเผด็จการ	-.007	.942
แบบประชาธิปไตย	.021	.818
แบบเสรี	.039	.672

จากตารางที่ 15 พบว่า ประสพการณ์ในการเป็นผู้นำและรูปแบบภาวะความเป็นผู้นำของนักศึกษาไม่ได้ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาเลย ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาเกือบ

ทั้งหมดมีภาวะความเป็นผู้นำแบบเสรี (จากตารางที่ 9) ให้ผู้อื่นมีอำนาจเต็มและเสรีภาพอย่างกว้างขวางในการวินิจฉัยสั่งการ กำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ ตลอดจนแบ่งงานให้แก่คนอื่นทั้งหมดโดยที่ตนเองไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเลย ดังนั้นจึงไม่มีความคิดที่จะแนวทางหรือหนทางต่าง ๆ ที่จะแก้ปัญหา จึงไม่สอดคล้องกับหลักการของการคิดนอกกรอบที่ควรจะมีการหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาแทนที่จะใช้วิธีการเพียงวิธีการเดียวในการแก้ปัญหา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำของนักศึกษา แบบการเรียนรู้ของนักศึกษา ทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา และเพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทราที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 118 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา หลักสูตรที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา แบบสอบถามการได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยและลักษณะ/ประเภทของรางวัลที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย แบบสอบถามแบบภาวะความเป็นผู้นำของนักศึกษาซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามแบบภาวะความเป็นผู้นำของ Ratchadakorn Phonpakdee (2005) แบบทดสอบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้แบบทดสอบแบบการเรียนรู้ของ Kolb's (1985) แบบทดสอบทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้แบบทดสอบทักษะการคิดนอกกรอบของ Ratchadakorn Phonpakdee (2005) สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-Square และ Spearman Rank Correlation

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายร้อยละ 55.9 อายุ 15-18 ปี มีถึงร้อยละ 62.8 บิดาและมารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 58.5 และ 77.1 บิดาและมารดามีอาชีพเกษตรร้อยละ 44.9 และ 41.5 กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 70.3 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ร้อยละ 56.8 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 44.9

นักศึกษาทุกคนเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยเนื่องจากเป็นกิจกรรมซึ่งได้บรรจุอยู่ในวิชาองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรสำหรับนักเรียนนักศึกษาอาชีวเกษตร เคยได้รับรางวัลและไม่เคยได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยมีอัตราส่วนเกือบจะเท่ากันคือร้อยละ 44.1 และร้อยละ 54.2 รางวัลต่าง ๆ ที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยมากที่สุดคือ รางวัลจากการแข่งขันทักษะการจัดตู้ปลาและ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ คือ

ร้อยละ 2.54 เท่ากัน รองลงมาคือ รางวัลจากการแข่งขันทักษะการประกอบตู้ปลา ทักษะการผลิต กุนเชียง ทักษะช่างสำรวจ คือร้อยละ 1.69 เท่ากัน ส่วนทักษะอื่น ๆ ที่เหลือนี้นักศึกษาได้รับรางวัล เท่ากันหมดคือ ร้อยละ 0.85

ระยะการเรียนรู้ที่เด่นชัดของนักศึกษาส่วนใหญ่คือ ระยะ Active Experimentation ซึ่งมี ถึงร้อยละ 48.3 ส่วนระยะการเรียนรู้ที่เด่นชัดในระยะ Concrete Experience มีถึงร้อยละ 26.3 และ ระยะการเรียนรู้ที่เด่นชัดในระยะ Reflective Observation และ Abstract Conceptualization มีจำนวนเกือบจะเท่ากัน คือ ร้อยละ 15.3 และ ร้อยละ 10.2 ส่วนแบบการ เรียนรู้ของนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 41.5 มีการเรียนรู้แบบ Accommodating ส่วนนักศึกษาที่มี การเรียนรู้แบบ Diverging และ Converging นั้นมีจำนวนเกือบจะเท่ากัน คือ ร้อยละ 26.3 และ ร้อยละ 21.2 ส่วนนักศึกษาที่มีการเรียนรู้แบบ Assimilating น้อยที่สุดคือร้อยละ 11 เท่านั้น

นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ (ร้อยละ 50) มีจำนวนเท่ากับกับนักศึกษาที่ไม่ เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ (ร้อยละ 50) ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำมาก่อนเคย ได้รับตำแหน่งหัวหน้าห้องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.34 รองลงมาคือ ตำแหน่งหัวหน้าโครงการ ร้อยละ 8.47 ตำแหน่งประธานโครงการร้อยละ 6.78 ตำแหน่งคณะกรรมการรอกท.ร้อยละ 5.08 ส่วน ตำแหน่งอื่น ๆ ที่เหลือมีเพียงเล็กน้อย เท่านั้น ส่วนรูปแบบภาวะความเป็นผู้นำนั้นส่วนใหญ่มีภาวะ ความเป็นผู้นำแบบเสรีถึงร้อยละ 90.7 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 8.5 และมี เพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มีภาวะผู้นำแบบเผด็จการร้อยละ 0.8

นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะการคิดนอกกรอบอยู่ในระดับปานกลางถึงร้อยละ 72.9 รองลงมามีคะแนนอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 24.6 และมีคะแนนความคิดนอกกรอบระดับต่ำเพียง แค่ร้อยละ 2.5 เท่านั้น นอกจากนี้แล้วยังพบว่านักศึกษามีคะแนนทักษะความคิดนอกกรอบสูงสุดคือ 20 คะแนนเต็ม และคะแนนต่ำสุดคือ 5 คะแนน ส่วนคะแนนที่นักศึกษาส่วนใหญ่ทำได้คือ 11 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 11.56 คะแนน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาในด้านปัจจัยส่วนบุคคลนั้นมีเพียง 2 ตัวแปร คือ อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาของ บิดา การศึกษาของมารดา หลักสูตร สาขาวิชา และชั้นปี ไม่ได้ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของ นักศึกษา

ส่วนปัจจัยสนับสนุนนั้นไม่มีตัวแปรใดเลยส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการได้รับรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ลักษณะ/ประเภทของรางวัลที่ได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่ง ประเทศไทย รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำ หรือแม้กระทั่งแบบการเรียนรู้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

แนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการคิดนอกกรอบเพื่อช่วยแก้ไขปัญหามาในสถานการณ์ที่ไม่สามารถใช้วิธีการเดิม ๆ แก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลนั้นควรจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายด้านในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีการคิดนอกกรอบ ดังนี้

1. ด้านครอบครัว

จากผลการวิจัยพบว่าอาชีพของบิดามารดาเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบของนักศึกษาดังนั้น ครอบครัวเป็นหน่วยเล็กหน่วยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหาคำต่าง ๆ ของเด็ก การพูดคุยและปรึกษากันภายในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ และลูกเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถทำให้คนในครอบครัว โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในวัยรุ่นได้ตระหนักถึงแนวทางในการคิดแก้ไขปัญหาคำได้อย่างถูกต้อง

2. ด้านสถานศึกษา

ผู้สอนควรมีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ ๆ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามากกว่าจะเป็นผู้คอยคิดแก้ไขปัญหาคำต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน

3. ด้านสังคม

ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักการในการคิดนอกกรอบแก่บุคคลทั่วไปให้ได้ แนวความคิดหรือมุมมองใหม่มากมายที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาคำ เป็นการเลือกมุมมองที่มีความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาคำ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการคิดนอกกรอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อช่วยในการอธิบายกลไกในการแก้ไขปัญหาคำให้ละเอียดยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อทักษะการคิดนอกกรอบ เช่น วิธีการสอนของผู้สอน สถานการณ์ที่เหมาะสมต่อการแก้ปัญหาคำด้วยการคิดนอกกรอบ เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษากับประชากรอื่น เช่น ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน ผู้สูงอายุ ผู้ที่ประสบความสำเร็จในงาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. 2542. ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2542. (อัครานา).
- โชคชัย นพเทาว์. 2544. คุณลักษณะของนายกองการเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่รับผิดชอบและสมาชิกผู้นำของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธีรชัย ชีวพัฒนพิบูลย์. 2543. ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากโครงการหลักทั้ง 10 ของกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่รับผิดชอบและคณะกรรมการดำเนินงาน อกท. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปัญญา หิรัญศรี. 2521. หลักอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. เอกสารอัครานา.
- พจน์ พรหมบุตร. 2534. การบริหารกิจกรรมองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย. นครราชสีมา : วิทยาลัยเกษตรกรนครราชสีมา.
- พิรพงศ์ ทิพนาค. 2541. เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ เรื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Port Folio). (อัครานา)
- สุพจน์ ฐาปนะดิศก. 2535. คุณค่าของโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศตามทัศนะของนักศึกษาอาชีวเกษตร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โสภณ ธนะมัย. 2521. หลักอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. เอกสารอัครานา
- อาทร ทิพย์เพ็ง. 2539. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ภาคใต้. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Chi, M.T. H. and R. Glaser. 1985. Problem solving ability. In: Sternberg, R. J. (Ed.), Human abilities: An information-processing approach (pp. 227-250). New York: Freeman.
- Kolb, D. A. 1984. Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Lewin, K., Liippit, R. and White, R.K. (1939). Patterns of aggressive behavior in experimentally created social climates. Journal of Social Psychology, 10, 271-301

- Nopataowa C. 2003. Characteristics of the president of Future Farmers of Thailand organization (FFT) of Chachoengsao chapter as perceived by teachers and leader members in Chachoengsao College of Agriculture and Technology. Research, Chachoengsao College of Agriculture and Technology.
- Norton, R.T. 1972. A Developmental Study in Assessing Children to Solve Problems in Science. Unpublication Dissertation Abstracts International. 33(1) : 204-A.
- Phonpakdee, R. 2004. Analysis of De Bono's Lateral thinking skills among agricultural education students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Thailand. Ph. D. Dissertation, University of the Philippines Los Banos, College, Laguna.
- Siriwan N. 1989. Important strategies of agricultural education. Bangkok: Polchai Printing.
- Tolman, E.C. 1945. A stimulus-expectancy need. Cathexis psychology. Science, 107, 160-166.
- Travers, John F. 1979. A Test of Pupil Preference for Problem Solving Situation in Junior High School Mathematics. The Journal of Experimental Education. 4:9-18.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ปีใหม่คิดใหม่ "คิด 10 มิติ" ... ไทยวิชั่น 2000 "สยามรัฐ" วันพฤหัสบดีที่ 3 มกราคม พุทธศักราช 2545 <http://www.ifd.or.th/>
- ณรงค์ วรรณจักร. 2548. วันอังคารที่ 19 กรกฎาคม 2548 <http://eclassnet.kku.ac.th/ed-office/main.php> <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/history/kolb.html>
- ปิ่นรส มาลากุล ณ ออยุธยา http://www.vijai.org/articles_data/show_topic.asp?Topicid=104
- Vocational Education Commission. 2003. Vocational education program: agriculture. Retrieved February 20, 2006 from [http://bsq.vec.go.th/lerning/agri45\(46\).pdf](http://bsq.vec.go.th/lerning/agri45(46).pdf)
- Vocational Education Commission. 2004. Highly Vocational education program: agriculture. Retrieved February 20, 2006, from [http://bsq.vec.go.th/lerning/hightagri\(46\).pdf](http://bsq.vec.go.th/lerning/hightagri(46).pdf)
- Retrieved January 20, 2004 from the World Wide Web
:http://changingminds.org/disciplines/leadership/styles/lewin_style.htm
- Retrieved January 20, 2004 from the World Wide Web
:http://en.wikipedia.org/wiki/Lateral_thinking
- Retrieved January 20, 2004 from the World Wide Web
http://school.obec.go.th/sup_br3/e_3.HTM
- Retrieved January 20, 2004 from the World Wide Web
<http://edu.swu.ac.th/encyclopedia/book%2032.htm>
- Retrieved May 21, 2005 from the World Wide Web <http://www.geocities.com/fftkorat/>

แบบสอบถามและแบบทดสอบงานวิจัยเรื่อง

การวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย:

กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

*****

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
2. แบบสอบถามและแบบทดสอบมีทั้งสิ้น 4 ตอนดังต่อไปนี้
  - 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้
  - 2.3 แบบทดสอบเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นผู้นำ
  - 2.4 แบบทดสอบทักษะการคิดนอกกรอบ
3. โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบทุกข้อตามความเป็นจริงทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของการศึกษาวิจัย
4. คำตอบและความคิดเห็นของท่านจะมีค่ายิ่งและถูกสงวนไว้เป็นความลับโดยจะใช้ประโยชน์เพื่องานวิจัยซึ่งจะไม่ทำให้ท่านเกิดความเสียหายใดได้

ขอขอบพระคุณ

รศ.ดร. พลภักดี

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน

คำแนะนำ กรุณาใส่เครื่องหมาย / หน้า 0 หรือตอบคำถามลงในช่องว่าง

1. เพศ
 ชาย หญิง

2. อายุ _____ ปี

3. ระดับการศึกษาของบิดา
 ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา
 อื่น ๆ (ระบุ) _____

4. ระดับการศึกษาของมารดา
 ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา
 อื่น ๆ (ระบุ) _____

5. อาชีพของบิดา
 รับราชการ เกษตรกร
 พนักงานบริษัท พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว
 ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

6. อาชีพของมารดา
 รับราชการ เกษตรกร
 พนักงานบริษัท พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว
 ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

7. หลักสูตรที่ท่านกำลังศึกษาอยู่คือหลักสูตร

ปวช.

ปวส.

อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

8. สาขาวิชา (โปรดระบุ) _____

9. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

ปีที่ 1

ปีที่ 2

ปีที่ 3

ปีที่ 4

10. ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยหรือไม่

เป็นสมาชิก

ไม่เป็นสมาชิก

11. ท่านเคยได้รับรางวัลจากกิจกรรมในองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยหรือไม่

เคยได้รับ

ไม่เคยได้รับ

12. รางวัลใดที่ท่านได้รับจากกิจกรรมองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (โปรดระบุ)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ตอนที่ 2 แบบการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาเปรียบเทียบความหมายของข้อความทั้ง 4 ในข้อเดียวกัน ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 12 ข้อ โดยให้น้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อความเรียงลำดับเป็น 4 3 2 หรือ 1 คะแนนไม่ซ้ำกัน

หากข้อความนั้น ๆ ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด ให้	4	คะแนน
หากข้อความนั้น ๆ ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของท่านรองลงมา ให้	3	คะแนน
หากข้อความนั้น ๆ ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของท่านรองลงมาอีก ให้	2	คะแนน
หากข้อความนั้น ๆ ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด ให้	1	คะแนน

ยกตัวอย่าง เช่น

ในขณะที่ท่านกำลังปฏิบัติงานฟาร์มท่านมักจะ

- ___3___ ช่วยเพื่อนทำงาน
- ___4___ ตั้งใจทำงานของตนเองจนเสร็จ
- ___2___ เล่นและคุยกับเพื่อน
- ___1___ ขออนุญาตอาจารย์ไว้ทำวันอื่น

1. ในขณะที่ท่านเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านชอบที่จะ

- ___ ใช้ความรู้สึกนึกคิด
- ___ ดูและฟังหลักการ
- ___ คัดยัดทฤษฎี
- ___ ลงมือกระทำ

2. ท่านเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อ

- ___ ได้ใช้ความรู้สึกของตนเอง
- ___ ได้ฟังและดูอย่างตั้งใจ
- ___ ใช้หลักตรรกะ
- ___ ได้ลงมือทำงานสำเร็จ

3. ในขณะที่ท่านเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านมักจะ

___ แสดงความรู้ที่นึกคิดของตนเอง

___ เฝียบและสงบเสงี่ยม

___ ค้นหาเหตุผล

___ ยอมรับในสิ่งที่เป็นรูปธรรม

4. ท่านเรียนโดยอาศัย

___ ความรู้สึกของตนเอง

___ การมองและดู

___ การคิด

___ การปฏิบัติ

5. ในขณะที่ท่านเรียน ท่านมีลักษณะ

___ เปิดกว้างและยอมรับประสบการณ์ใหม่

___ พิจารณาส่งที่เรียนจากหลายแง่มุม

___ วิเคราะห์ จำแนก และแยกแยะ

___ ทดลองปฏิบัติ

6. ขณะที่ท่านเรียนรู้ ท่านเป็นบุคคลที่

___ ชอบใช้ลางสังหรณ์

___ ชอบสังเกต

___ ใช้เหตุผล

___ กล้องแคล้วว่องไวในการกระทำ

7. ท่านเรียนได้ดีจาก

___ ความสัมพันธ์หรือความใกล้ชิด

___ การสังเกต

___ เหตุผลทางทฤษฎี

___ การได้ทดลองปฏิบัติ

8. เมื่อท่านเรียน ท่านมีความรู้สึกว่

___ ตนเองมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน

___ ใช้เวลาสังเกตก่อนที่จะทำอย่างอื่น

___ ชอบแนวคิดและทฤษฎี

___ ต้องการเห็นผลที่เกิดขึ้นจากที่ได้ทำไป

9. การที่ท่านเรียน ได้คืนนั้น ขึ้นอยู่กับ

- ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง
- การสังเกตของตนเอง
- ความคิดเห็นของตนเอง
- การได้ทดลองปฏิบัติ

10. ในขณะที่กำลังเรียนรู้ ลักษณะของท่านคือ

- ยอมรับบุคคลอื่น
- สงบเสงี่ยมเก็บไว้ข้างใน
- มีเหตุผล
- รับผิดชอบต่อการกระทำ

11. ในการเรียน ท่านมักจะ

- เข้าไปมีส่วนร่วม
- ชอบสังเกต
- ประเมินสิ่งต่าง ๆ
- กระตือรือร้นที่จะทำ

12. ท่านเรียน ได้ดีที่สุดในเมื่อ

- มีใจเปิดกว้างและยอมรับ
- ต้องเอาใจใส่ ติดตาม ระมัดระวัง
- เป็นการคิดวิเคราะห์
- ได้ลงมือกระทำ

ตอนที่ 3 รูปแบบภาวะความเป็นผู้นำ

ผู้นำ คือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือคนส่วนใหญ่ยกย่องให้เป็นผู้นำในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น หัวหน้าห้อง, หัวหน้าหน่วย, นายก ออกท.ระดับหน่วย, นายก ออกท.ระดับภาค, นายก ออกท.ระดับชาติ, หัวหน้าโครงการ เป็นต้น

1. ท่านเคยทำงานในตำแหน่งผู้นำมาก่อนหรือไม่

- เคย (ตอบข้อ 2)
- ไม่เคย

2. ตำแหน่งผู้นำที่ท่านเคยได้รับคือ

---

3. กรุณาอ่านข้อความแต่ละรายการแล้วเติมเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของแต่ละรายการทางขวามือของท่าน โดยใช้ระดับความคิดเห็นดังต่อไปนี้

3 – ท่านเห็นด้วย

2 – ท่านไม่แน่ใจ

1 – ท่านไม่เห็นด้วย

ในฐานะที่ท่านเคยหรือไม่เคยเป็นผู้นำมาก่อนท่านคิดว่า.....

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	ไม่เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 2	เห็นด้วย 3
1. ผู้นำควรจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมและการดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว			
2. ผู้นำควรจะออกคำสั่งต่อการประเมินพฤติกรรมหรือการทำงานของคนอื่น			
3. ผู้นำควรจะให้คำแนะนำน้อยที่สุดที่จะทำให้การทำงานของคนอื่นให้ลุล่วง			
4. ผู้นำควรจะตำหนิการทำงานที่ไม่มีคุณภาพของคนอื่น			
5. ผู้นำควรจะให้ความช่วยเหลือต่อสมาชิกในการทำงาน			
6. ผู้นำควรจะสนับสนุนการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมและนโยบายต่าง ๆ ของกลุ่ม			
7. ผู้นำควรจะเป็นผู้ที่วางเฉยต่อการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม			
8. ผู้นำควรจะเป็นผู้กำหนดตารางการทำงานให้แก่สมาชิก			
9. ผู้นำควรจะเชื่อมั่นในสมาชิกว่าสามารถที่จะทำงานได้โดยปราศจากการควบคุมดูแล			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	ไม่เห็นด้วย 1	ไม่แน่ใจ 2	เห็นด้วย 3
10. สมาชิกควรจะเชื่อฟังผู้นำโดยปราศจากคำถาม			
11. ผู้นำควรจะให้อิสระอย่างเต็มที่กับสมาชิกในการสร้างนโยบายและการทำกิจกรรมต่างๆ			
12. ผู้นำไม่จำเป็นที่จะต้องใส่ใจต่อความต้องการของสมาชิก			
13. ผู้นำควรจะกำหนดเส้นตายในการทำงาน			
14. ผู้นำควรจะกระจายความรับผิดชอบไปสู่สมาชิก			
15. ผู้นำควรจะวางตัวในฐานะผู้นำมากกว่าการเป็นเพื่อนกับสมาชิก			

ตอนที่ 4 แบบทดสอบความคิดเห็นนอกกรอบ

คำชี้แจง

กรุณาวางกลมล้อมรอบคำตอบเพียงคำตอบเดียวที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

1. กองฟางหนึ่งกอง, หมวกเก่า ๆ 1 ใบ และ เชือกใหม่ ๆ อีก 1 เส้นอยู่ในทุ่งนา ท่านคิดว่าสิ่งเหล่านี้คืออะไร
  - ก. มันคือโมเดลที่นักศิลปะแสดงไว้ในทุ่งนา
  - ข. มันคือหุ่นไล่กาที่ชาวบ้านสร้างขึ้นในทุ่งนา
  - ค. มันสามารถเป็นไปได้ทั้ง ข้อ ก) และ ข)
  - ง. ไม่รู้

2. สมศรีและสมชายกำลังนอนตายอยู่บนพื้นในห้องห้องหนึ่ง มีแก้วแตกและน้ำอยู่ใกล้ ๆ ไม่มีร่องรอยบาดแผลใดใดที่ศพและพวกเขาก็ไม่ได้ตายด้วยยาพิษ ท่านคิดว่าพวกเขาตายได้อย่างไร
  - ก. สมศรีและสมชายเป็นปลาทองที่มหาซุ่มซ่ามตัวหนึ่งชน โหลปลาทองแตก
  - ข. สมศรีและสมชายเป็นแฝดสยามที่หัวใจวายตายขณะที่ยังดื่มน้ำเย็น
  - ค. มันสามารถเป็นไปได้ทั้งในกรณีข้อ ก) และ ข้อ ข)
  - ง. ข้อคำถามที่กล่าวมานี้ไม่มีทางเป็นไปได้

3. วัวตัวหนึ่งมีลูกสองตัวที่เกิดในชั่วโมงเดียวกัน วันเดียวกัน และ ปีเดียวกัน ท่านคิดว่ามัน
เป็นไปได้อย่างไร
- ก. ทั้งคู่เป็นวัวโคลนนิ่ง
ข. ทั้งคู่เกิดจากไข่คนละฟองที่ถูกนำไปฝากไว้ในวัวตัวเดียวกัน
ค. มันอาจจะเป็นไปได้ทั้งในกรณี ข้อ ก) และ ข้อ ข)
ง. ปัญหานี้ไม่มีทางที่จะเกิดขึ้นได้
4. ชาวคนหนึ่งมีหมูอยู่ 2 ตัว พวกมันเป็นพ่อและลูกหมูตัวเมีย หนึ่งปีต่อมาพ่อหมูได้ตายลง
ชาวนี้ต้องการที่จะมีหมูมากขึ้นกว่าเก่า เขาจึงนำลูกหมูตัวเมียไปยังฟาร์มแห่งหนึ่ง เมื่อ
เจ้าของฟาร์มแห่งนั้น ได้เห็นลูกหมูตัวเมีย เขาจึงพูดว่า “โอ คุณพระช่วย ผมจะไม่ยอมให้
หมูของคุณมาจับคู่กับหมูของผมเป็นอันขาด” เหตุใดเจ้าของฟาร์มจึงกล่าวเช่นนั้น
- ก. หมูของชาวนี้กำลังป่วยและเป็นโรค
ข. หมูทั้งหมดของเจ้าของฟาร์มเป็นตัวเมีย
ค. มันอาจจะเป็นไปได้ทั้งในกรณี ก) และ ข)
ง. ไม่รู้
5. ชาวคนหนึ่งบอกลูกชายสองคนให้ขับรถแทรกเตอร์ให้ไกลจากเมืองจนกระทั่งมองไม่
เห็นเมือง จากนั้นหากลูกชายคนใดขับรถกลับ ไปถึงเมืองช้าที่สุดจะเป็นผู้ชนะและได้รับ
มรดก หากท่านเป็นลูกชายของชาวนี้ ท่านจะอย่างไร
- ก. ขับรถแทรกเตอร์ไปทางตรงข้ามกับเมืองให้มากที่สุด
ข. ขับรถแทรกเตอร์ที่เก่าที่สุดและใช้ความเร็วในการขับเคลื่อนช้าที่สุด
ค. ใช้ทั้งยุทธวิธีข้อ ก) และ ข)
ง. จะเสียสละมรดกให้แก่พี่ชายเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขัน
6. ชายคนหนึ่งเข้าพิธีแต่งงานกับผู้หญิงยี่สิบคนในหมู่บ้านแต่ชายคนนี้ก็ไม่ได้ถูกกล่าวหาว่า
เป็นคนมักมากในกามารมณ์ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- ก. เขาเป็นพระซึ่งทำพิธีแต่งงานให้กับผู้หญิงในหมู่บ้าน
ข. มันเป็นเรื่องของหมู่บ้านที่ผู้ชายจะต้องแต่งงานกับผู้หญิงยี่สิบคน
ค. มันสามารถเป็นไปได้ทั้งในกรณีข้อ ก) และ ข)
ง. มันเป็นไปได้ที่ผู้ชายหนึ่งคนจะแต่งงานกับผู้หญิงยี่สิบคนโดยปราศจากข้อกล่าวหา

7. ชาวนายพยายามที่จะวางดินตอมะม่วงภายใต้ร่มเล็กๆ คันหนึ่ง แต่ดินตอมะม่วงทั้งหมดไม่เปียก เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- ก. ไม่มีฝนตกมีแต่พระอาทิตย์ที่กำลังส่องแสงอยู่
 ข. ร่มและดินตอมะม่วงอยู่ภายใต้หลังคาโรงนา
 ค. มันเป็นไปได้ทั้งข้อ ก) และ ข)
 ง. มันเป็นไปได้ไม่ได้ที่ร่มคันเล็ก ๆ จะสามารถป้องกันดินตอมะม่วงไม่ให้ถูกฝน
8. ป้าสำอางและหลาน ๆ กำลังช่วยกันกวาดใบไม้อยู่ พวกเขากวาดกองใบไม้ไว้ที่หน้าบ้าน 3 กอง และที่หลังบ้าน อีก 7 กอง ป้าสำอางและหลาน ๆ นำมันมารวมกันจะได้ใบไม้ทั้งหมดกี่กอง
- ก. 1 กอง
 ข. 10 กอง
 ค. อาจจะเป็นกองเดียว หรือ หลายกองก็ได้
 ง. ไม่รู้
9. มีข้าวโพดอยู่ 6 ฝักซ่อนอยู่ในโพรงของต้นไม้ต้นหนึ่ง ถ้ากระรอกที่แข็งแรงหนึ่งตัวสามารถแบกข้าวโพดออกไปได้ 3 ฝักในวันเดียว มันจะใช้เวลากี่วันในการแบกข้าวโพดจนหมดโพรง
- ก. 1 วัน
 ข. 2 วัน
 ค. ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของกระรอกในการขนย้ายข้าวโพดในแต่ละวัน
 ง. เป็นไปไม่ได้ที่กระรอกจะสามารถแบกข้าวโพดออกไปได้ 3 ฝักในวันเดียว
10. ชาวคนหนึ่งเป็นหนี้พ่อค้าในหมู่บ้าน โชคดีที่เขามีลูกสาวสวยและฉลาด พ่อค้าชอบลูกสาวชาวนามากจึงยื่นข้อต่อรองให้กับชาวนามว่า เขามีลูกหินสีดำอยู่ 1 ลูก และลูกหินสีขาวอยู่ 1 ลูกอยู่ในถุง หากชาวนามต้องการที่จะปลดหนี้ทั้งหมดต้องให้ลูกสาวชาวนามเลือกลูกหินสีขาวจากถุง หากลูกสาวชาวนามเลือกลูกหินสีดำจากถุงลูกสาวของชาวนามจะต้องยอมแต่งงานกับเขาแต่โดยดี อย่างไรก็ตามเขาก็ยินดีผ่อนปรนจะปลดหนี้ให้เช่นเดียวกันเนื่องจากชาวนามเป็นพ่อค้า ลูกสาวชาวนามเป็นคนฉลาดรู้ว่าอย่างไรเสียพ่อค้าจะต้องนำลูกหินสีดำมาใส่ไว้ในถุง 2 ทั้งสองลูก ลูกสาวชาวนามมีคู่รักอยู่แล้วแต่ไม่ต้องการที่จะแต่งงาน

กับพ่อค้า ในขณะที่เดียวกันก็อยากจะช่วยพ่อซึ่งเป็นชาวนาปลดหนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมด หาก
ท่านเป็นลูกสาวชาวนาท่านจะทำอย่างไร

- ก. ขอร้องให้พ่อค้าเป็นผู้หยิบยื่นเงินขึ้นมาจากถุง
- ข. ขอยืมเงินจากเพื่อนบ้านมาคืนให้แก่พ่อค้า
- ค. อาจใช้ทั้งวิธี ก) ก่อนหากล้มเหลวจึงใช้วิธี ข)
- ง. แต่งงานกับพ่อค้า

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ

เลขที่: 0084
 วันที่: 12/10/2548
 11 01

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
 เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

30 ธันวาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
 สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

ด้วยนางสาวรัชดากร พลภักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์
 อุตสาหกรรม กำลังทำวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ทักษะการคิดนอกกรอบของสมาชิกองค์กรเกษตรกรใน
 อนาคตแห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา" โดยได้รับอนุมัติจาก
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังแล้ว ในการทำวิจัยนี้มีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวม
 ข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
 โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผอ.วษท.ฉช.

ขอแสดงความนับถือ

เพื่อโปรดทราบ โปรดพิจารณาถึง
 เกษตรา สอน สุ รัตน...

(รองศาสตราจารย์วีรวัฒน์ ชินะตระกูล)
 กณบดี

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
 โทร 02-7373000, 02-3264111 ต่อ 3699, 6072
 โทรสาร 02-3264324

จาก
 [Signature]

[Signature]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล : นางสาวรัชดากร พลภักดี

: MS.RATCHADAKORN PHONPAKDEE

2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

3. หน่วยงาน

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง

4. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ การศึกษา	ระดับ ปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อปริญญา และชื่อเต็ม	สาขาวิชา/วิชาเอก	ชื่อสถาบันการศึกษา และประเทศ
2537	ตรี	วทบ.(ศึกษาศาสตร์-เกษตร) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-เกษตร)	ศึกษาศาสตร์-เกษตร	มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์/ ประเทศไทย
2539	โท	วทม. (เกษตรศาสตร์) วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)	ครุศาสตร์เกษตร	มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์/ ประเทศไทย
2547	เอก	Ph.D.(Agricultural Education) Doctor of Philosophy (Agricultural Education)	Agricultural Education	University of the Philippines Los Banos/ Philippines

5. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

- 5.1 การจัดการเรียนการสอน
- 5.2 จิตวิทยาการสอน
- 5.3 ด้านการจัดการ
- 5.4 การประเมินผล
- 5.5 เศรษฐศาสตร์ทางการศึกษา

6. ประสพการณ์งานวิจัย

6.1 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้วและเผยแพร่ นอกเหนือไปจากวิทยานิพนธ์

ชื่อแผนงานวิจัยและ/หรือโครงการวิจัย	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	สถานภาพ ในการทำวิจัย
1. สภาพการจัดการสอนการเรียนการฝึกหัดครูเกษตร ในสถานศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ภาควิชาครุ ศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	2543	วารสารศึกษาศาสตร์ ปริทัศน์ ปีที่ 6, ฉบับที่ 1, มกราคม-เมษายน , 2544	ผู้ร่วมวิจัย
2. ปัญหาและความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตพืชผัก และเห็ด ของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค ศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ, ภาควิชาครุศาสตร์ เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	2544	วารสารศึกษาศาสตร์ ปริทัศน์ ปีที่ 18, ฉบับที่ 1, มกราคม-เมษายน , 2546	ผู้ร่วมวิจัย
3. “Factor affecting high lateral thinking ability of students at department of agricultural education, King Mongkut’s Institute of Technology Ladkrabang, Thailand”.	2549	เอกสารการสัมมนาทาง วิชาการ วิธีวิจัยทาง การศึกษาและอาชีพเพื่อ การพัฒนาสู่สากล คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 13-14 กุมภาพันธ์	หัวหน้า โครงการ
4. Kolb’s Learning styles of students at Chachoengsao College of Agriculture and Technology, Thailand.	2006	Proceedings of 4 th International Conference ERPL 2006 Faculty of Industrial Education King Mongkut’s Institute of Technology Ladkrabang Bangkok, Thailand July	หัวหน้า โครงการ

ชื่อแผนงานวิจัยและ/หรือโครงการวิจัย	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	สถานภาพ ในการทำวิจัย
		13 th to 14 th 2006	
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแก้ปัญหาด้วยการใช้วิธีสัจ 4 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง	2549	วารสารสมาคมนักวิจัย, ปีที่ 11, ฉบับที่ 2, พฤษภาคม-สิงหาคม , 2549	หัวหน้า โครงการ

6.2 งานวิจัยที่กำลังทำ

ชื่อแผนงานวิจัยและ/หรือ โครงการวิจัย	สถานภาพในการ ทำวิจัย
การสำรวจความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทางด้านการศึกษาศาสตร์	ผู้ร่วมวิจัย